

บทที่ 6

สรุปและเสนอแนะแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอบางพลี

สรุปผลการศึกษา

จากการศึกษาเพื่อวางแผนแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลี โดยการศึกษาสภาพทั่วไปด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม ประชากร โครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนสภาพปัญหา แนวโน้ม และศักยภาพของพื้นที่ในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลี เพื่อกำหนดแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอบางพลีขึ้น ผลการศึกษาที่สำคัญ ๆ สามารถสรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอบางพลี จากผลการศึกษาลักษณะทางกายภาพและทรัพยากรธรรมชาติของอำเภอบางพลี พบว่าพื้นที่ของอำเภอบางพลีทั้งหมดเป็นที่ราบลุ่ม ลักษณะดินเป็นดินตะกอนจากน้ำทะเล มีความเหมาะสมในการเพาะปลูกข้าวและไม้ผล ซึ่งเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของอำเภอนี้ และมีแหล่งน้ำที่สำคัญได้แก่ แม่น้ำบางพลี คลองสุขุม และลำคลองต่าง ๆ กระจายอยู่ทั่วพื้นที่

ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญของอำเภอบางพลี ได้แก่ ทรัพยากรน้ำ ซึ่งมีแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ เป็นจำนวนมาก สามารถใช้ในด้านเกษตรได้ ทรัพยากรป่าชายเลน แต่ก่อนมีพื้นที่ป่าชายเลนประมาณ 91,000 ไร่ เป็นป่าที่มีความสมบูรณ์ แต่เมื่อการเพาะเลี้ยงชายฝั่งเข้ามามีบทบาท (ในช่วงปีพ.ศ.2517 - 2538) พื้นที่ป่าชายเลนก็ลดลงอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันมีพื้นที่ป่าชายเลนเหลือประมาณ 43,671 ไร่ ทรัพยากรหาดเลน เป็นทรัพยากรที่สำคัญในการเป็นที่อยู่อาศัย และแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำนานาชนิดที่มีค่าทางเศรษฐกิจ

ลักษณะการใช้ที่ดิน รูปแบบการใช้ที่ดินที่สำคัญของอำเภอบางพลี คือ การเกษตรกรรม ประกอบด้วย การทำนา และการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง (นากุ้ง) แต่การใช้ที่ดินเหล่านี้กำลังประสบปัญหาอย่างมากโดยเฉพาะการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง จากสภาพแวดล้อมบริเวณชายฝั่งที่เสื่อมโทรม แต่ปัจจุบันได้มีการส่งเสริมจากการทำนาอย่างเดียว เป็นการทำการเกษตรระบบไร่นาสวนผสม และจากการทิ้งร้างพื้นที่นาทุ่งก็ได้ฟื้นฟูสภาพพื้นที่ โดยใช้เลี้ยงสัตว์น้ำชนิดอื่นแทน เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ของอำเภอบางพลี ส่วนใหญ่จะตั้งบ้านเรือนอยู่ตามริมแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ โดยเฉพาะสองฝั่งริมแม่น้ำบางพลี ซึ่งเป็นการตั้งถิ่นฐานมานานแล้ว นอกจากนี้การตั้งบ้านเรือนจะกระจายตัวอยู่ตามพื้นที่เกษตรของตนเอง

2. ลักษณะโครงสร้างทางเศรษฐกิจ สภาพทางเศรษฐกิจของอำเภอปากพนังขึ้นอยู่กับภาคเกษตรกรรมเป็นสำคัญ โดยเฉพาะการทำนา แต่ประสิทธิภาพในการผลิตทางการเกษตรยังอยู่ในระดับต่ำ ทั้งนี้เนื่องจากเกิดปัญหาขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นผลผลิตทางการเกษตรและราคาผลผลิตไม่แน่นอน และราคาผลผลิตตกต่ำ เนื่องจากการเกิดสภาพแวดล้อมที่เสื่อมโทรมจนไม่สามารถดำเนินกิจกรรมได้ เช่น นาทุ่ง จึงทำให้สถานการณ์ทางเศรษฐกิจในพื้นที่นี้มีมูลค่าไม่มากนัก

สำหรับอุตสาหกรรมส่วนใหญ่เป็นอุตสาหกรรมขนาดเล็กที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร และการประมง ได้แก่ โรงงานปลาป่น โรงงานน้ำปลา โรงงานแช่แข็งสัตว์น้ำ อาหารสัตว์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีอุตสาหกรรมบริการ เช่น ซ่อมเครื่องจักรและรถยนต์ โดยอุตสาหกรรมส่วนใหญ่จะกระจุกตัวในเขตเทศบาลเมือง

การค้าและการบริการ จะมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น แต่อยู่เฉพาะในเขตเทศบาลเมืองเท่านั้น

การท่องเที่ยว การท่องเที่ยวของอำเภอปากพนัง มีแหล่งท่องเที่ยวประเภทธรรมชาติ ที่เหมาะสำหรับการศึกษาและการพักผ่อนเป็นอย่างยิ่ง คือ บริเวณแหลมตะลุมพุก และชายหาด แต่แหล่งท่องเที่ยวเหล่านี้ยังไม่เป็นที่รู้จักของคนทั่วไปมากนัก นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวในพื้นที่ แต่คาดว่าในอนาคตการท่องเที่ยวของอำเภอปากพนังจะมีการขยายตัวมากขึ้น

3. ลักษณะของประชากรในอำเภอปากพนัง ในปีพ.ศ.2538 มีประชากรทั้งสิ้น 118,448 คน เป็นอำเภอที่มีประชากรมากเป็นอันดับที่สองรองจากอำเภอเมือง เมื่อเปรียบเทียบกับอำเภออื่น ๆ ในจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยมีความหนาแน่นของประชากร 258 คนต่อตารางกิโลเมตร ในช่วงปีพ.ศ. 2533 - 2538 มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.51 ต่อปี ในเขตเทศบาล (ตำบลปากพนัง) มีประชากรมากที่สุดคือ 23,641 คน สำหรับประชากรเมืองต่อประชากรชนบท ในปีพ.ศ.2538 มีประชากรเมืองทั้งหมด 22,636 คน และประชากรชนบท 95,809 คน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 19.11 : 80.89 แต่อัตราการเพิ่มเฉลี่ย (ช่วงปีพ.ศ.2533 - 2538) เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.16 : 0.82 ดังนั้นการขยายตัวของประชากรในเขตเมืองมีมากกว่าในเขตชนบท

4. โครงสร้างพื้นฐานและการบริการทางสังคม

- การคมนาคมขนส่ง การคมนาคมขนส่งของพื้นที่อำเภอปากพนัง สามารถติดต่อกับพื้นที่อื่นได้สะดวก โดยทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4013 แต่การพัฒนาภายในอำเภอยังไม่สะดวก สภาพถนนเป็นดินลูกรัง ไม่สามารถใช้งานได้ในทุกฤดูฝน

- ไฟฟ้า มีการบริการกระแสไฟฟ้าเข้าถึงทุกตำบล แต่จะปัญหาการมีไฟฟ้าตามพื้นที่สาธารณะ

- ประปา ส่วนใหญ่จะบริการในเขตชุมชนเมือง (เขตเทศบาลเมือง) ส่วนในบริเวณชนบทยังขาดแคลนในเรื่องน้ำใช้ในการบริโภคบริโภค เนื่องจากน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ นอกจากนี้ยังมีการขาดแคลนน้ำในฤดูแล้งที่จะใช้ในการเพาะปลูก

โดยในการศึกษาคั้งนี้ได้แบ่งพื้นที่ศึกษาออกเป็น 6 กลุ่ม ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยได้จำแนกถึงลักษณะการเปลี่ยนแปลงและปัญหาของแต่ละกลุ่มพื้นที่ศึกษา รวมถึงโครงการที่เกิดขึ้นในพื้นที่แต่ละกลุ่ม

5. ในการศึกษาสภาพปัญหาของอำเภอปากพนัง ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการใช้ที่ดิน โดยแบ่งการศึกษาเป็น 4 สาขา คือ สาขากายภาพ สาขานิเวศวิทยา สาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์ และสาขาคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

1. สาขากายภาพ

ปัญหาที่เกิดขึ้นในสาขานี้ ได้แก่ ปัญหา เกี่ยวกับการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ได้แก่ ปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ การกัดเซาะพังทลายของดิน และปัญหาทรัพยากรน้ำ ได้แก่ ปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค น้ำเค็มรุกล้ำพื้นที่ดอนใน น้ำในแม่น้ำ คลองต่าง ๆ และบริเวณพื้นที่ชายฝั่งมีคุณภาพที่เสื่อมโทรมลง ซึ่งความรุนแรงของปัญหาในสาขานี้จะมีความรุนแรงมาก พื้นที่ที่ได้รับปัญหา ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตพื้นที่กลุ่ม 1 และกลุ่ม 2

2. สาขานิเวศวิทยา

ปัญหาในด้านด้านจะมีปัญหาเกี่ยวกับทรัพยากรป่าชายเลน เพียงอย่างเดียว ปัญหาที่เกิดขึ้นคือ การสูญเสียพื้นที่ป่าชายเลน และที่อยู่อาศัยและแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำถูกทำลาย ปัญหาในกลุ่มที่ 1 จะมีปัญหารุนแรงมากกว่าพื้นที่กลุ่มอื่น ๆ และมีพื้นที่กลุ่ม 2 ที่สูญเสียพื้นที่แหล่งเพาะสัตว์น้ำ (แนวปะการัง)

3. สาขาคุณค่าการใช้ประโยชน์ของมนุษย์

ปัญหาในสาขานี้แบ่งเป็นปัญหาการใช้ที่ดิน ได้แก่ ปัญหาการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ความขัดแย้งการใช้ที่ดิน การรุกล้ำพื้นที่สาธารณะ พื้นที่ทิ้งร้างไม่ได้ใช้ประโยชน์ และโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ความไม่สะดวกในการคมนาคม ขาดแคลนน้ำประปา ขาดแคลนไฟฟ้า โดยปัญหานี้จะเกิดในพื้นที่กลุ่ม 1 ที่มีความรุนแรงมาก

4. สาขาคุณค่าต่อคุณภาพชีวิต

ปัญหาในสาขานี้แบ่งเป็นในด้านเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรลดลง เอกสารสิทธิ์ และสิทธิในที่ดินทำกิน และปัญหาการขาดการส่งเสริมด้านการท่องเที่ยว ปัญหาในสาขานี้ส่วนใหญ่จะเกิดในกลุ่มพื้นที่ 1 มากที่สุด

บทบาทในอนาคตของพื้นที่อำเภอปากพนัง

จากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ได้กำหนดยุทธศาสตร์การฟื้นฟูบูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และยุทธศาสตร์บริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ มียุทธศาสตร์การพัฒนาในการจัดการสิ่งแวดล้อมชายฝั่งทะเล เพื่ออนุรักษ์และบริหารการใช้ประโยชน์ที่ยั่งยืน ดังรายละเอียดของแผนต่าง ๆ (ที่ได้กล่าวมาแล้วในบทที่ 5) ทำให้แนวโน้มการพัฒนาบริเวณพื้นที่อำเภอปากพนัง จะกลายเป็นการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรมีบทบาทในการเป็นอุตสาหกรรมแปรรูปทางการเกษตร โดยเฉพาะระบบไร่นาสวนผสม ดังนั้นในการวางแผนการใช้ที่ดินจำเป็นต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดิน เพื่อการเกษตรกรรมเป็นหลัก การจัดหาพื้นที่รองรับการพัฒนาอุตสาหกรรมทางการเกษตร รวมทั้งการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ เพื่อรองรับการพัฒนาทั้งทางการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการขยายตัวของชุมชนเมือง ที่จะเกิดขึ้นตามการพัฒนาดังกล่าว ประกอบกับสภาพพื้นที่ที่เอื้ออำนวย และมีศักยภาพต่อการพัฒนาทางการเกษตร จะเห็นได้ว่าจากสภาพทางเศรษฐกิจของพื้นที่ จะมีสาขาการเกษตรเป็นหลัก จึงกล่าวได้ว่าบริเวณพื้นที่อำเภอปากพนังจึงเป็นพื้นที่หนึ่งที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาทางการเกษตร ถึงแม้ว่าแผนพัฒนาต่าง ๆ จะไม่ได้กำหนดบทบาทหน้าที่โดยตรง แต่อำเภอปากพนังจะเป็นพื้นที่ที่มีความเชื่อมโยงกับพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้ ซึ่งเป็นการสนับสนุนการพัฒนาในหลาย ๆ ด้าน เช่น ด้านการเชื่อมโยงของโครงข่ายคมนาคม การปรับปรุงท่าเทียบเรือน้ำลึก สะพานข้ามแม่น้ำปากพนัง และโดยเฉพาะอย่างยิ่งโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ที่มีสวนสนับสนุนการพัฒนาทางการเกษตร ซึ่งเป็นการเพิ่มบทบาทการพัฒนาทางการเกษตรในพื้นที่ด้วย

นอกจากนี้จำเป็นต้องมีการวางแผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้านต่าง ๆ โดยการอนุรักษ์พื้นที่ป่าชายเลน การฟื้นฟูสภาพป่า การจัดการทรัพยากรน้ำ และการจัดการแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ซึ่งปัจจุบันมีหน่วยงานระดับจังหวัดได้มีแผนโครงการพัฒนาต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหลายโครงการ ซึ่งปรากฏในแผนปฏิบัติการจัดลำดับความสำคัญการลงทุน เพื่อแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งแผนนี้จะช่วยในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษสิ่งแวดล้อมของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ดังนั้นการพัฒนาในอนาคตบริเวณพื้นที่อำเภอปากพนังจะมีบทบาทสำคัญด้านการพัฒนาการเกษตรกรรมในรูปแบบของระบบไร่นาสวนผสม ก่อให้เกิดการส่งเสริมอุตสาหกรรมแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร ส่วนบทบาทที่สำคัญรองลงมาได้แก่ การพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการประมง เนื่องจากมีโครงการพัฒนาต่าง ๆ เกิดขึ้นในพื้นที่ เช่น โครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง ฯ ทำให้การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืดและน้ำเค็ม มีการใช้ที่ดินที่ชัดเจนมากขึ้น การพัฒนาต่าง ๆ สามารถกระทำได้อย่างถูกต้อง ส่วนพื้นที่นาทุ่งจะไม่มีมีการขยายพื้นที่แต่จะปรับปรุงพื้นที่ที่มีอยู่เดิมให้มีผลผลิตมากขึ้น ส่งเสริมการทำนาทุ่งในเชิงอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ในด้านการท่องเที่ยวจะมีบทบาทมากขึ้น เนื่องจากพื้นที่อำเภอปากพนังมีศักยภาพที่เหมาะสมที่จะรองรับการพัฒนาดังกล่าวรวมทั้งได้รับการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาต่าง ๆ ตลอดจนมีแผนการจัดการปัญหาด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกัน แก้ไข และควบคุมการดำเนินกิจกรรมการพัฒนาที่เกิดขึ้นให้ได้ประโยชน์ตอบแทนสูงสุด และก่อให้เกิดผลกระทบน้อยที่สุด

แนวทางการจัดการการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

1. กรอบแนวความคิด

การวางแผนการใช้ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง เป็นแนวทางที่มุ่งใช้ทรัพยากรธรรมชาติภายใต้แนวความคิดการพัฒนาแบบยั่งยืน สิ่งที่สำคัญในการวางแผนการจัดการคือ การเข้าใจถึงลักษณะสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด และพึ่งพาซึ่งกันและกัน เนื่องจากทรัพยากรธรรมชาติเป็นองค์ประกอบที่สำคัญคือ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าชายเลน จากผลการศึกษความสัมพันธ์ของการใช้ทรัพยากรธรรมชาติในรูปแบบของการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทต่าง ๆ ทำให้ทราบว่า การใช้ที่ดินจะมีความสัมพันธ์ กับสภาพของทรัพยากรธรรมชาติทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งจากลักษณะของปัญหา เมื่อทรัพยากรใดทรัพยากรหนึ่งถูกนำไปใช้ประโยชน์เกินขีดความสามารถในการรองรับหรือถูกทำลาย ย่อมส่งผลกระทบต่อทรัพยากรอื่น ๆ ทั้งนี้ปัจจัยหรือตัวการสำคัญของการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล คือ การกระทำของมนุษย์ และการเปลี่ยนแปลงทางธรรมชาติ ดังนั้น เพื่อให้ระบบนิเวศน์มีความสมดุลย์ ทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์มีประสิทธิภาพเกิดประโยชน์สูงสุดและยืนยาวตลอดไป จึงควรมีการวางแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติอย่างมีระบบ

2. นโยบายการพัฒนาอำเภอปากพนัง

ในการกำหนดนโยบายการพัฒนาอำเภอปากพนัง จะต้องสอดคล้องและสนองนโยบายระดับชาติได้แก่ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนโครงสร้างจังหวัด และแผนพัฒนาอำเภอ

ตลอดจนวิเคราะห์ในรายละเอียดเกี่ยวกับสภาพปัญหา ศักยภาพของพื้นที่ เพื่อกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการพัฒนาอำเภอ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงได้กำหนดนโยบายหลักดังนี้คือ

1. การพัฒนาที่เน้นการอนุรักษ์ และการพัฒนา ทรัพยากรธรรมชาติขั้นมูลฐาน (Basic Natural Resource) อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่ ทรัพยากรดิน ทรัพยากรแหล่งน้ำ และทรัพยากรป่าไม้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งป่าชายเลน

2. มุ่งเน้นการพัฒนาด้านการเกษตร โดยส่งเสริมระบบไร่นาสวนผสมและปรับโครงสร้างการผลิตให้มีประสิทธิภาพในการผลิต หรือเพิ่มผลผลิตต่อไร่ให้มากขึ้น โดยเฉพาะพืชเศรษฐกิจจากพื้นที่ ได้แก่ ข้าว และผลไม้

3. เน้นการส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง ในลักษณะที่อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ได้แก่ การอนุรักษ์และการปลูกป่าชายเลนเพื่อทำการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง โดยการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน การเพาะเลี้ยงชายฝั่งมิให้ส่งผลกระทบต่อพื้นที่เพาะปลูก

4. เน้นความพยายามในการส่งเสริมการกระจายการผลิตในรูปของระบบไร่นาสวนผสม

5. เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เป็นการกระจายรายได้และการจ้างงานในสาขาการค้าและบริการ

6. สนับสนุน และส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรและการประมง เพื่อให้สอดคล้องกับวัตถุดิบและทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่น

7. เพิ่มและปรับปรุงประสิทธิภาพของโครงสร้างพื้นฐานให้พอเพียงกับจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะในเขตชนบท

3. เป้าหมายของการพัฒนา

เป้าหมายของการพัฒนาชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง มีเป้าหมายที่สำคัญ 4 ประการคือ

1. เป้าหมายด้านทรัพยากร เป็นการพัฒนาเพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินและทรัพยากรอื่น ๆ ในพื้นที่ชายฝั่งทะเล เช่น ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรดิน ให้เป็นไปอย่างเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น โดยต้องรักษาสสมดุลตามธรรมชาติ และระบบนิเวศไว้ เพื่อให้มีทรัพยากรนั้นใช้ได้อย่างต่อเนื่องและยาวนาน

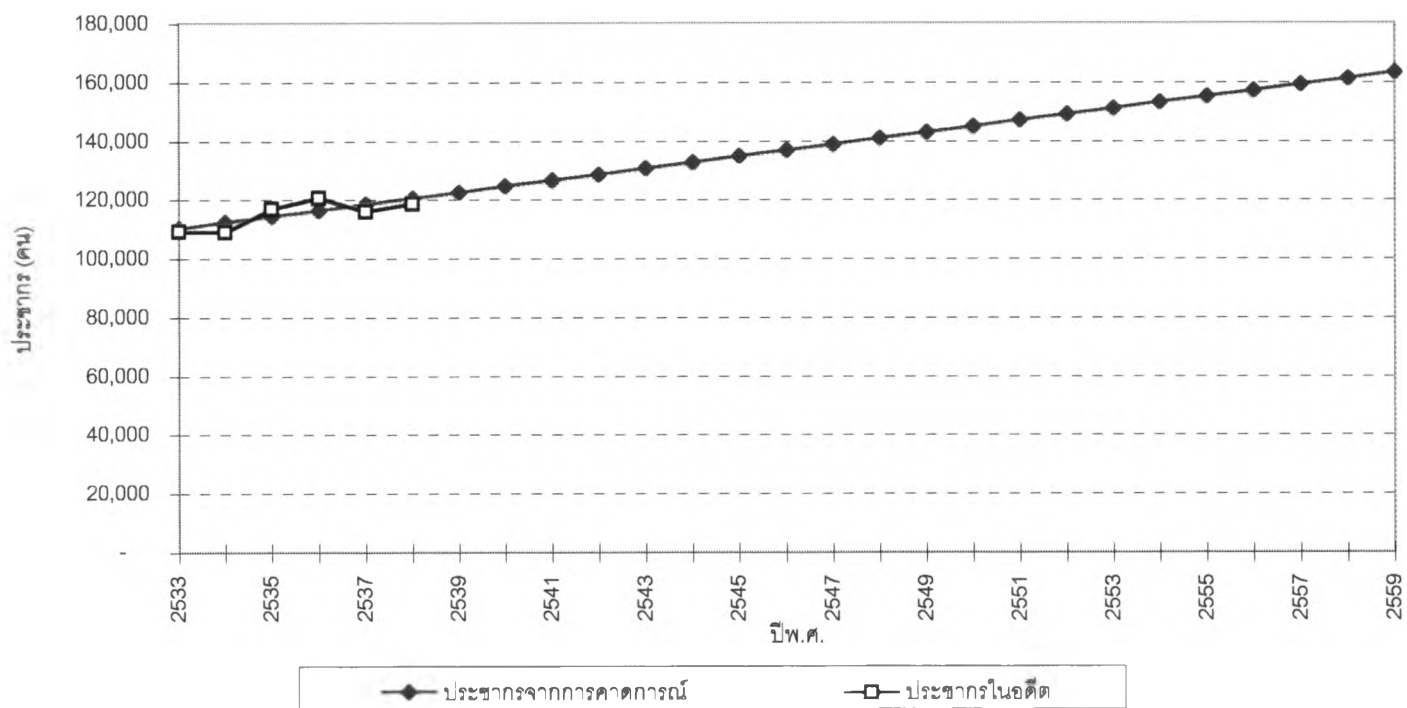
2. เป้าหมายด้านนิเวศวิทยา (Ecological Goal) เป็นการพัฒนาระบบนิเวศวิทยาในพื้นที่ชายฝั่งทะเลให้มีความอุดมสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยเฉพาะทรัพยากรป่าชายเลน เพื่อรักษานิเวศน์ชายฝั่งทะเลที่เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ของสัตว์น้ำวัยอ่อน

3. เป้าหมายด้านคุณภาพชีวิต โดยให้ประชาชนมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จะมุ่งเน้นการพัฒนาการผลิตทางการเกษตรควบคู่ไปกับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อม และสามารถพัฒนาอุตสาหกรรม

ตารางที่ 6.1 ประชากรในขนาดของอำเภอปากพะนึ่งจากการคาดการณื

พ.ศ.	ประชากรจากการคาดการณื
2533	109,879
2534	111,918
2535	113,958
2536	115,997
2537	118,037
2538	120,076
2539	122,116
2540	124,155
2541	126,195
2542	128,234
2543	130,274
2544	132,313
2545	134,353
2546	136,392
2547	138,432
2548	140,471
2549	142,511
2550	144,550
2551	146,590
2552	148,629
2553	150,669
2554	152,709
2555	154,748
2556	156,788
2557	158,827
2558	160,867
2559	162,906

แผนภูมิที่ 6.1 การคาดการณ์ประชากรในอนาคตของอำเภอปากพนัง โดยแบบจำลองเชิงเส้นตรง

ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตรควบคู่ไปด้วย ซึ่งเป็นการยกฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของประชาชนในพื้นที่ชายฝั่งทะเลให้ดีขึ้น โดยการเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรในพื้นที่เกษตรกรรมปัจจุบัน พัฒนาที่ดินทำกินและการใช้ประโยชน์ที่ดิน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ทิ้งร้างจำนวนมาก รวมทั้งการใช้ประโยชน์พื้นที่ชายฝั่งทะเลในด้านอื่น ๆ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมทางกายภาพของพื้นที่ และสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นด้วย

4. ผลจากการพัฒนาอำเภอปากพนังทางการเกษตรกรรม การท่องเที่ยว ทำให้อำเภอปากพนังมีการขยายตัวทางด้านเศรษฐกิจและคาดว่าประชากรจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แต่จะมีอัตราการเปลี่ยนแปลงไม่มากนัก ส่วนใหญ่จะมีการขยายตัวในเขตเมือง ดังนั้นจึงได้กำหนดเป้าหมายประชากรให้มีอัตราการประชากรเป็น 2 ช่วงเวลา คือ (ตารางที่ 6.1 และแผนภูมิที่ 6.1)

- ในระยะสั้นในระหว่างปีพ.ศ.2540 - 2544 มีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 1.28 ต่อปี โดยในปีพ.ศ.2544 มีจำนวนประชากรประมาณ 132,313 คน

- ในระยะยาวในระหว่างปีพ.ศ.2554 - 2559 มีอัตราการเพิ่มประชากรเฉลี่ยร้อยละ 1.29 ต่อปี โดยในปีพ.ศ.2559 มีจำนวนประชากรประมาณ 162,906 คน

ดังนั้นจากแนวโน้มการเติบโตของประชากรในลักษณะที่เพิ่มขึ้นเป็นเส้นตรง คาดว่าในอนาคตประชากรเพิ่มขึ้น ดังนั้นความต้องการใช้พื้นที่จึงมีจำนวนเพิ่มขึ้น ซึ่งประชากรส่วนใหญ่ที่เพิ่มขึ้นจะอยู่ในเขตเมืองมากกว่าเขตชนบท แต่ในขณะเดียวกันจำนวนพื้นที่ที่มีอยู่อย่างจำกัด ดังนั้นจึงต้องมีการควบคุมเรื่องของการใช้ประโยชน์ที่ดินไม่ให้เกิดผลกระทบ และสามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้ประโยชน์สูงสุด โดยเฉพาะการใช้ที่ดินในระบบไร่นาสวนผสมเป็นพื้นที่ที่สามารถใช้ประโยชน์ที่ดินได้อย่างคุ้มค่า ส่วนพื้นที่ทางด้านบนของอำเภอเป็นพื้นที่ป่าชายเลนตามมติของคณะรัฐมนตรี ดังนั้นพื้นที่นี้กำหนดให้เป็นพื้นที่อนุรักษ์

นอกจากนี้เนื่องจากมีโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังที่เกิดขึ้น จากการศึกษาของกรมชลประทาน โดยได้ทำการศึกษาความเหมาะสมและศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการพัฒนาพื้นที่ลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ (แผนที่ 6.1) ซึ่งมีการแบ่งเขตระหว่างน้ำจืดกับน้ำเค็ม จึงทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินของอำเภอปากพนัง มีการกำหนดพื้นที่การใช้ที่ดินที่ชัดเจนขึ้น จากการศึกษาดังกล่าวสามารถนำโครงการนี้มาเป็นส่วนหนึ่งในการกำหนดแผนการใช้ที่ดิน โดยสนับสนุนโครงการที่เกิดขึ้นสามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้ในระดับหนึ่งโดยโครงการนี้ประกอบไปด้วย

1) ด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ

- โครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำ โดยการปิดกั้นตอนปลายแม่น้ำปากพนัง เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเค็มไหลรุกเข้าไปในลำน้ำ และเก็บกักน้ำจืดไว้ในสาขาต่าง ๆ โดยเมื่อสร้างประตูระบายน้ำปากพนังปิดกั้นแม่น้ำปากพนังแล้ว ส่วนที่เป็นน้ำเค็มเคยขึ้นถึงจะกลายเป็นอ่างเก็บน้ำสำหรับกักเก็บน้ำจืดไว้ในลำน้ำแทน

- โครงการปรับปรุงระบบชลประทานของโครงการส่งน้ำ และบำรุงรักษา น้ำปากพอง โดยใช้หน้าที่เก็บกักไว้ในลำน้ำสาขาของแม่น้ำปากพอง เช่น คลองสุขุม คลองบางไทร คลองท่าพญา และน้ำจากแม่น้ำปากพอง เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ในฤดูแล้งได้อย่างเพียงพอ

2) ด้านการป้องกันน้ำเค็ม

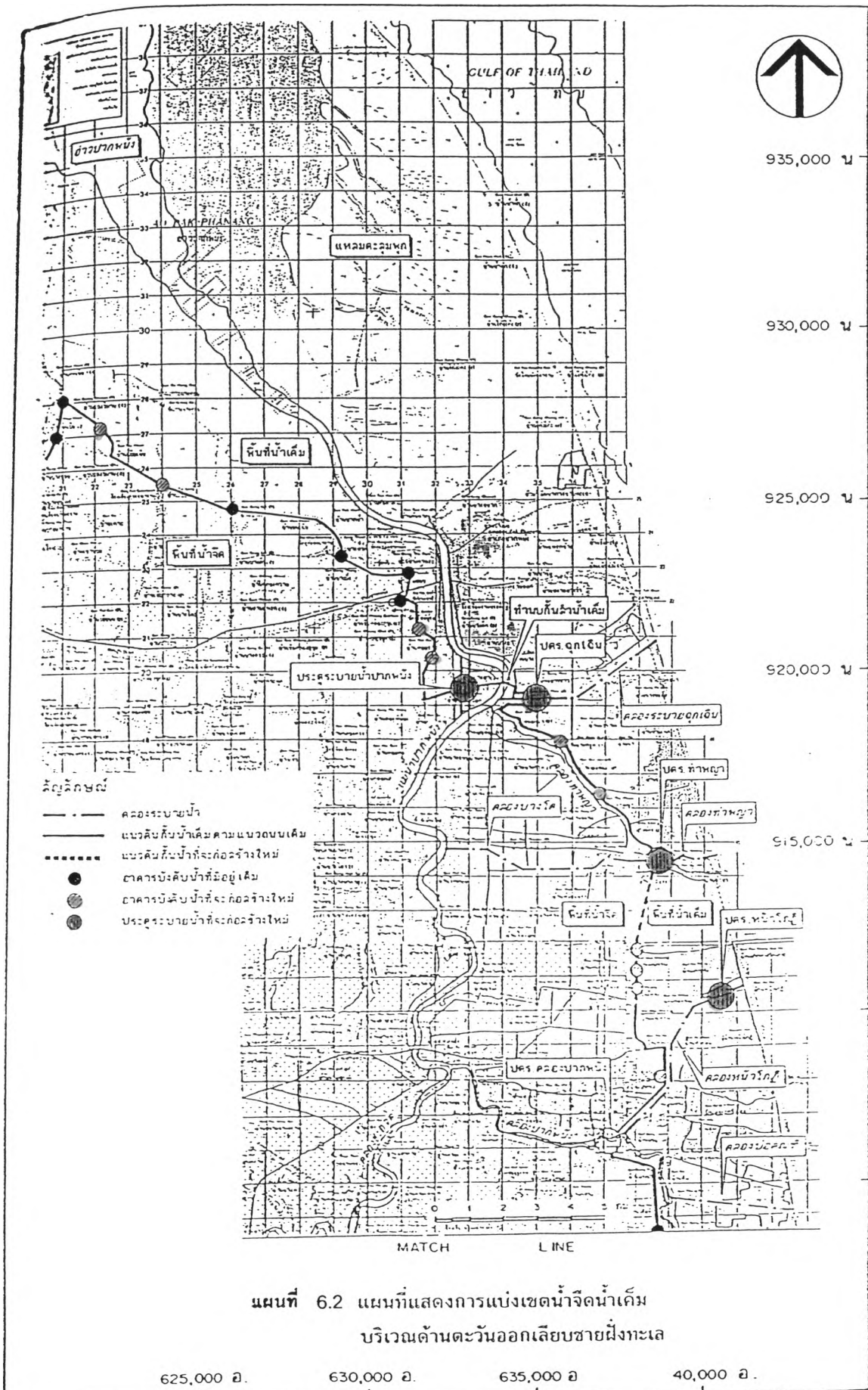
- การแบ่งเขตที่ดินเป็นเขตน้ำจืดและน้ำกร่อย เป็นการแบ่งเขตระหว่างนาทุ่งและนาข้าว เพื่อให้การประกอบอาชีพทั้งสองยังดำรงอยู่ได้ โดยไม่มีผลกระทบต่อกัน การแบ่งเขตที่ดินจะเป็นการก่อสร้างเป็นคันดิน มีแนวเขตดินที่แน่นอนไปตามแนวถนนที่มีอยู่เดิมเป็นถนนท้องถิ่น และบางส่วนจะไม่ใช่แนวถนนเดิม โดยจะเริ่มจากคลองปากพอง (คลองหัวไทร) ต่อจากนั้นต่อกับคลองท่าพญาขึ้นไปทางเหนือโดยจะเลียบไปทางฝั่งตะวันออกของคลองท่าพญา จนถึงประตูระบายน้ำปากพองขึ้นไปทางเหนือจนถึงทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4013 แล้วลัดเลาะไปตามแนวที่ขนานไปกับอ่าวปากพองจนถึงบริเวณคลองบางจาก โดยใช้ถนนริมคลองบางจากทั้งสองฝั่งเป็นแนวคันกั้นน้ำเค็ม (แผนที่ 6.2)

- ขุดลอกคลองธรรมชาติในประตูระบายน้ำ เพื่อให้ช่วยสามารถเก็บกักน้ำจืดเพิ่มขึ้น โดยก่อสร้างประตูระบายน้ำเพิ่มขึ้นจากเดิม ได้แก่ ประตูระบายน้ำหน้าโกฏี ประตูระบายน้ำท่าพญา ประตูระบายน้ำปากพอง และประตูระบายน้ำจุกเงิน

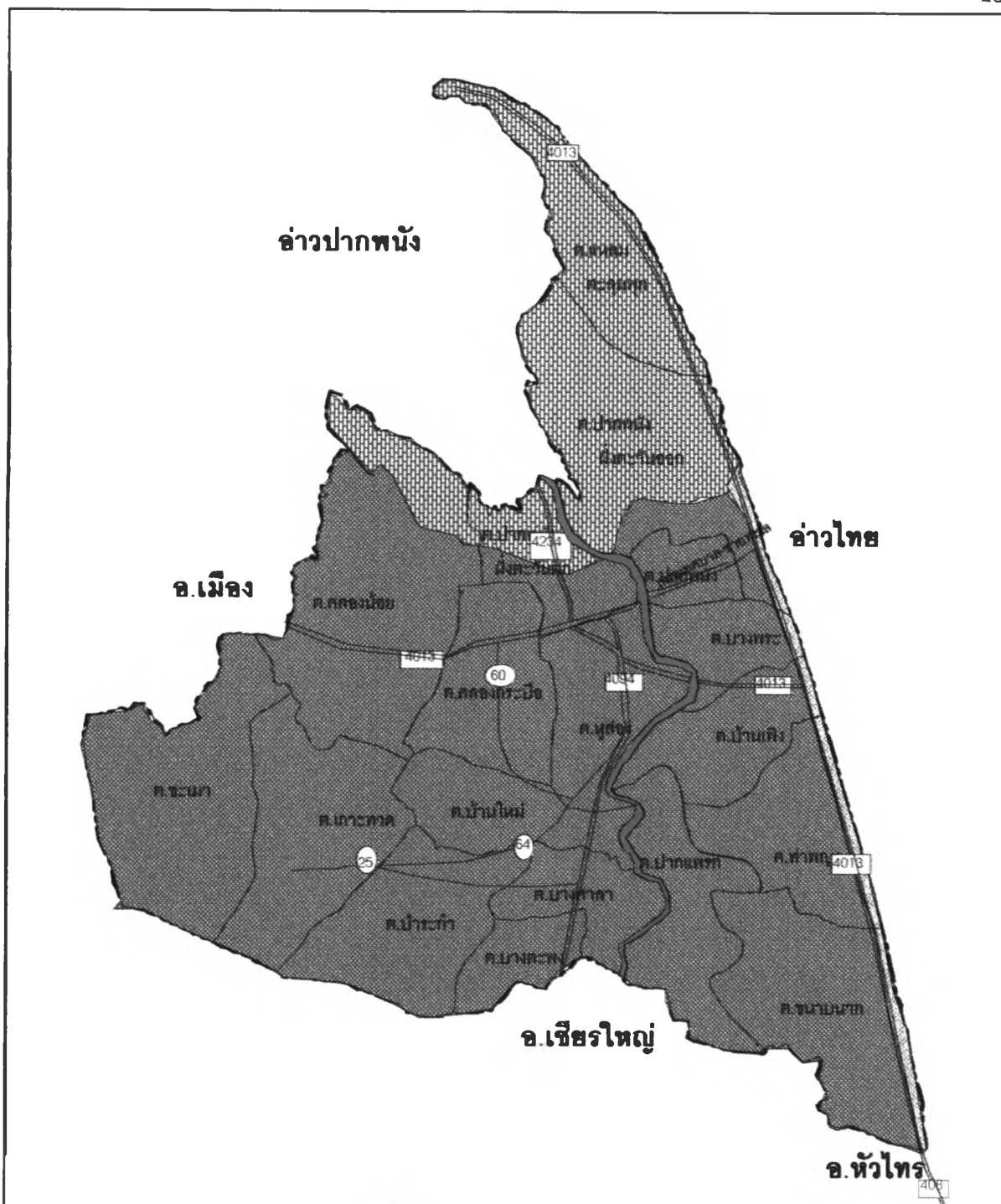
ดังนั้นจากปัจจัย และโครงการพัฒนานี้จะมีผลต่อการพัฒนาอำเภอปากพอง และการใช้ที่ดินในอนาคต และสามารถแก้ไขปัญหาด่าง ๆ ได้ จึงได้เสนอแนะแผนการใช้ที่ดิน และแนวทางการแก้ไขต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับโครงการนี้ด้วย โดยการใช้ที่ดินในพื้นที่อำเภอปากพอง สามารถแบ่งได้เป็นพื้นที่เขต อุนุรักษ์ พื้นที่เขตควบคุมการพัฒนาอย่างมีเงื่อนไข เขตพัฒนา ดังแสดงในพื้นที่ 6.3

1. เขตอุนุรักษ์ได้แก่ พื้นที่ทางด้านตอนบนของอำเภอเป็นพื้นที่ป่าชายเลนตามมติของคณะรัฐมนตรี ซึ่งพื้นที่นี้ประกอบด้วยพื้นที่ป่าเศรษฐกิจ ก และเขตเศรษฐกิจ ข โดยพื้นที่ในพื้นทีบริเวณนี้เป็นพื้นที่เขตอุนุรักษ์ห้ามมิให้มีการใช้พื้นที่อย่างเด็ดขาด ส่วนพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจ ก และเขตเศรษฐกิจ ข ซึ่งปัจจุบันมีการใช้ที่ดินเพื่อการทำนาทุ่ง ดังนั้นในระยะสั้นสามารถใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตนี้ได้ แต่ต้องมีการควบคุมการพัฒนา และในพื้นที่นี้มีการตั้งถิ่นฐานของประชากรอาศัยอยู่ ดังนั้นในระยะยาวควรให้มีการโยกย้ายประชากรออกจากพื้นที่ เพื่อเป็นการรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมบริเวณชายฝั่งให้มีความอุดมสมบูรณ์

2. เขตควบคุมการพัฒนา ได้แก่ พื้นที่แนวชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันออกของอำเภอปากพอง ซึ่งพื้นที่นี้มีความเหมาะสมในการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง แต่ขณะเดียวกันพื้นที่บริเวณนี้เป็นพื้นที่แนวปะการังทำให้เกิดการทำลายของพื้นที่แนวชายฝั่งไป อาจจะทำให้เกิดเสียดุลยภาพทางระบบนิเวศน์ ดังนั้นการพัฒนาในเขตนี้สามารถกระทำได้แต่ต้องมีการควบคุมการพัฒนา

ที่มา : กรมชลประทาน

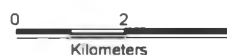
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 6.3 การแบ่งกลุ่มพื้นที่การพัฒนาของอำเภอปากพนัง

สัญลักษณ์

- เขตอนุรักษ์
- เขตการพัฒนาย่างมีเงื่อนไข
- เขตพัฒนา

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. เขตพัฒนา ได้แก่ เป็นเขตพื้นที่ที่มีการใช้ประโยชน์ที่ดินอย่างคุ้มค่า โดยกำหนดในพื้นที่บริเวณตอนในของแม่น้ำปากพอง เป็นพื้นที่ที่มีการพัฒนาอย่างเข้มข้น โดยเฉพาะพื้นที่มีความเหมาะสมในการทำไร่นาสวนผสม ดังนั้นบทบาทในการพัฒนาของพื้นที่โดยเน้นให้มีการใช้ประโยชน์ที่ดินที่มีอยู่ให้มีความเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่

4. หลักเกณฑ์ในการกำหนดประเภทการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติ

มีหลักเกณฑ์ในการวางแผนการใช้ที่ดินและทรัพยากรธรรมชาติโดยจะเป็นการกำหนดประเภทการใช้ที่ดินเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดมีประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งจะต้องสอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคม นโยบายการพัฒนา ทั้งในระดับภาคและระดับท้องถิ่นรวมทั้งเน้นถึงโครงสร้างพื้นฐาน และสิ่งอำนวยความสะดวกเท่าที่มีอยู่ให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ในด้านทรัพยากรธรรมชาติให้มีการใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ในปริมาณที่เหมาะสมถูกต้องไม่ส่งผลกระทบต่อหรือทำให้เสียสมดุลเพื่อให้เป็นฐานการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมต่อไปในอนาคต

4.1. ปัจจัยที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดประเภทการใช้ที่ดิน

ปัจจัยที่ใช้เป็นเกณฑ์ในการกำหนดการใช้ที่ดินนั้นพิจารณาจากข้อจำกัดและศักยภาพของพื้นที่ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว (ในบทที่ 5) ได้แก่ ข้อจำกัดของดิน สมรรถนะดิน โครงการพัฒนา เป็นต้น โดยในการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในพื้นที่ศึกษานี้จะกำหนดแนวทางการพัฒนาเป็นกลุ่มพื้นที่ศึกษาโดยจะเสนอแนะตั้งแต่ด้านการใช้ที่ดิน การใช้ทรัพยากรธรรมชาติและโครงสร้างพื้นฐาน

4.2. วิธีการจำแนกพื้นที่การใช้ที่ดิน

4.2.1 การจำแนกพื้นที่การใช้ที่ดินโดยอาศัยแนวความคิดในการอนุรักษ์และพัฒนา โดยมีหลักเกณฑ์และเงื่อนไขดังนี้ คือ (สมจิต ลิ้มสวัสดิ์ผล 2538 : 88 - 89)

1) ลักษณะของระบบนิเวศวิทยา

- องค์ประกอบของระบบนิเวศน์ ให้พิจารณาที่องค์ประกอบของระบบนิเวศน์นั้น ในพื้นที่อำเภอปากพอง ซึ่งประกอบไปด้วย ป่าชายเลน แหล่งน้ำ ทรัพยากรดิน ชายหาด ปะการัง พื้นที่เกษตรกรรม และพื้นที่ชุมชน

- คุณภาพขององค์ประกอบแต่ละชนิด โดยพิจารณาสภาพปัจจุบันขององค์ประกอบของระบบนิเวศน์ว่านำมาใช้ประโยชน์ได้มากน้อยเพียงใด จะใช้ประโยชน์พื้นที่ส่วนไหนในลักษณะใด

- โอกาสในการฟื้นฟูองค์ประกอบแต่ละชนิดมีความยากมากน้อยเพียงใด จะใช้ประโยชน์อย่างไรจึงจะคุ้มค่า และให้ประโยชน์เป็นระยะเวลานาน นอกจากนั้นยังต้องไม่ก่อให้เกิดผลกระทบในทางลบต่อองค์ประกอบข้างเคียงน้อย

- ความสำคัญของระบบนิเวศที่มีคุณค่าทางวิชาการและสภาพทางเศรษฐกิจ เช่น ป่าชายเลนมีความสมบูรณ์ที่หาได้ยาก ซึ่งเหมาะที่จะเป็นสถานที่ศึกษาวิจัยทางวิชาการป่าไม้ ส่วนทางเศรษฐกิจนั้น พิจารณาเป็นแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำตามธรรมชาติ เป็นต้น

2) รูปแบบการใช้ที่ดิน สิ่งที่ต้องพิจารณาประกอบด้วย

- ประเภทการใช้ที่ดินในปัจจุบัน เช่น ป่าชายเลน พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งชุมชน และโรงงานอุตสาหกรรม

- การใช้ประโยชน์ ที่ดินแต่ละประเภทมีความเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ และขัดแย้งกับพื้นที่ข้างเคียงมากน้อยเพียงใด

- การใช้ที่ดินแต่ละประเภทสามารถฟื้นฟูให้กลับคืนสู่สภาพเดิมได้ยากง่ายเพียงใด ถ้าการใช้ประโยชน์ที่ดินส่วนนั้นไม่เหมาะสมกับพื้นที่

3) ความสำคัญทางเศรษฐกิจและสังคม โดยพิจารณาถึงโครงการที่เกิดขึ้นตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ แผนพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลภาคใต้และแผนพัฒนาอำเภอ เป็นต้น

4) ลักษณะของพื้นที่ พิจารณาว่าพื้นที่ส่วนนั้นมีลักษณะเป็นอย่างไร และมีความยากง่ายในการเปลี่ยนแปลงเพียงใดจากอิทธิพลของธรรมชาติ เช่น ลม ฝน เป็นต้น พื้นที่ดังกล่าวได้แก่ แนวชายฝั่งทะเล หาดทราย เป็นต้น

5) ประกาศของทางราชการ เป็นหลักเกณฑ์อีกข้อหนึ่งที่น่ามาพิจารณาในการจำแนกพื้นที่ ได้แก่ ประกาศของทางราชการในการจัดการพื้นที่ ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประกาศของกรมป่าไม้ เช่น พื้นที่เขตอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า การใช้ประโยชน์พื้นที่ป่าชายเลน เป็นต้น

จากปัจจัย หลักเกณฑ์ต่าง ๆ และโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง สามารถจำแนกพื้นที่เพื่อการใช้ประโยชน์ที่ดินในพื้นที่อำเภอปากพนังได้เป็น 2 ประเภท คือ (ตารางที่ 6.2)

1. พื้นที่อนุรักษ์ (Conservation Zone)

พื้นที่อนุรักษ์เป็นพื้นที่ที่ได้รับความสำคัญในเชิงนิเวศวิทยา หรือคุณภาพของระบบนิเวศธรรมชาติ โดยเป็นพื้นที่ที่ยอมให้มีการใช้ประโยชน์ หรือพัฒนาได้โดยมีเงื่อนไข แต่ไม่ใช่ลักษณะการพัฒนาอย่างเข้มข้น พื้นที่ประเภทนี้ในพื้นที่อำเภอปากพนัง ได้แก่ เขตป่าเพื่อเศรษฐกิจ ป่าชายเลน เขตเศรษฐกิจ ข พื้นที่ชายฝั่งทะเล เป็นต้น

ตารางที่ 6.2 ข้อเสนอแนะปัจจัยที่เป็นเกณฑ์ในการกำหนดรูปแบบการใช้ที่ดินในพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอบางพลี

ประเภทการใช้ที่ดิน	พื้นที่กลุ่ม 1	พื้นที่กลุ่ม 2	พื้นที่กลุ่ม 3	พื้นที่กลุ่ม 4	พื้นที่กลุ่ม 5	พื้นที่กลุ่ม 6
พื้นที่เขตอนุรักษ์						
- เขตพื้นที่ป่าชายเลน	✗	-	-	-	-	-
- เขตอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล	✗	✗	-	-	-	-
พื้นที่เขตพัฒนา						
- พื้นที่ปลูกข้าว	×	×	×	×	×	/
- พื้นที่ปลูกไม้ผล ไม้ยืนต้น	✗	✗	✗	×	/	/
- พื้นที่ปลูกพืชผัก	×	×	×	×	/	/
- พื้นที่ไร่นาสวนผสม	×	×	×	×	/	/
- พื้นที่เพาะเลี้ยงชายฝั่ง	✗	✗	✗	×	/	×
- พื้นที่เพาะเลี้ยงน้ำจืด	×	×	×	×	/	/
- เขตพัฒนาอุตสาหกรรม	×	×	✗	✗	/	/
- เขตส่งเสริมการท่องเที่ยว	✗	✗	/	/	/	/
- เขตชุมชนเมือง	×	✗	/	/	/	/

หมายเหตุ :

/ สนับสนุน

×

✗ ควบคุมการพัฒนา

ที่มา : จากการวิเคราะห์

2. พื้นที่พัฒนา (Development Zone)

พื้นที่พัฒนาเป็นพื้นที่ที่มีเป้าหมายเพื่อใช้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจและสังคมเพิ่มขึ้น ตามศักยภาพของทรัพยากรที่จะเอื้ออำนวยให้ จากภายใต้กรอบป้องกันหรือลดผลกระทบต่อนิเวศน์วิทยาของพื้นที่ที่จะเกิดขึ้นจากกิจกรรมการพัฒนา ได้แก่ พื้นที่เกษตรกรรม แหล่งชุมชน และพื้นที่อุตสาหกรรม เป็นต้น

แนวทางแก้ไขปัญหา

จากผลการศึกษาสภาพปัญหา นโยบาย แผนการพัฒนา และโครงการพัฒนาที่เกี่ยวข้อง สามารถเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาด้านต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น ประกอบด้วยแผนการใช้ที่ดิน แผนการจัดการทรัพยากรดิน ทรัพยากรน้ำ ทรัพยากรป่าชายเลน ดังนั้นเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ และเป้าหมายการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงควรกำหนดการพัฒนาโดยการจัดสรรการใช้ประโยชน์จากทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ หรือเกิดประโยชน์สูงสุด และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนการฟื้นฟู บูรณะพื้นที่ป่าชายเลน และการส่งเสริมให้ประชาชน และชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา อนุรักษ์ พื้นที่ บูรณะทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

แผนการใช้ที่ดินและแนวทางการพัฒนาพื้นที่อำเภอปากพนัง

เป็นการเสนอแนะแผนการใช้ที่ดินในขนาดของพื้นที่อำเภอปากพนัง และแผนการพัฒนา ด้านต่าง ๆ ที่เสนอแนะทั้งในระยะสั้น 5 ปี (พ.ศ.2540 - 2544) และระยะยาว 15 ปี (พ.ศ.2544 - 2559) ได้แก่ การพัฒนาทางด้านการเกษตร แผนพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และแผนพัฒนาทางด้านการท่องเที่ยว

1. แผนการใช้ที่ดิน

แผนการใช้ที่ดินเป็นการกำหนดประเภทการใช้ที่ดินเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาพื้นที่ให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด โดยกำหนดให้สอดคล้องตามศักยภาพและข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่ พยายามหลีกเลี่ยงการใช้ประโยชน์ที่ดินในลักษณะที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศน์ เพื่อให้สอดคล้องกับการพัฒนาทางเศรษฐกิจและสังคมในระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่น ดังนั้นแผนการใช้ที่ดินในอนาคตในพื้นที่อำเภอปากพนังสามารถจำแนกได้เป็น 2 เขต คือ (แผนที่ 6.4)

1.1 เขตอนุรักษ์ (Conservation Zone)

เป็นพื้นที่ที่มีความจำเป็นต้องรักษาสภาพแวดล้อมทรัพยากรธรรมชาติ ให้คงอยู่ ฟื้นฟูทรัพยากรให้สมบูรณ์ที่มีอยู่อย่างเต็มที่ เพื่อรักษาความสมดุลของระบบนิเวศน์ หากมีความจำเป็น

ต้องนำพื้นที่มาใช้ประโยชน์ต้องมีการวางแผนการใช้ที่ดินเพื่อหลีกเลี่ยงการสูญเสียและทำลายทรัพยากรธรรมชาติให้มากที่สุด เขตอนุรักษ์จะประกอบไปด้วย เขตฟื้นฟูป่าชายเลน แลเขตอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล

1.1.1 เขตฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน

สำหรับเขตพื้นที่ฟื้นฟูสภาพป่าชายเลน ซึ่งเป็น พื้นที่ป่าชายเลนที่อยู่ในเขตเศรษฐกิจ ก เป็นส่วนใหญ่ โดยป่าชายเลนที่อยู่ในพื้นที่นี้อยู่ในสภาพที่ไม่ค่อยสมบูรณ์มากนัก แต่ปัจจุบันในพื้นที่ตอนกลางของเขตป่าชายเลนเป็นพื้นที่ปลูกทั้งสิ้น ซึ่งปัจจุบันมีพื้นที่เพียง 43,671 ไร่ โดยพื้นที่นี้จะอยู่เฉพาะพื้นที่กลุ่ม 1 เท่านั้น ส่วนทางด้านตะวันตกของตำบลคลองน้อยก็ได้มีการบุกเบิกเพื่อการทำนาทุ่งเป็นจำนวนมาก ดังนั้นจึงควรกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ไว้ ห้ามมิให้นำมาใช้ประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น เพื่อรักษาระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล โดยเฉพาะเป็นแหล่งเพาะพันธ์สัตว์น้ำ และการป้องกันการกัดเซาะพังทลายของพื้นที่ชายฝั่งทะเล ในปัจจุบันพื้นที่กลุ่มนี้มีการบุกเบิกเพื่อการทำนาทุ่ง และมีพื้นที่ทิ้งร้าง ดังนั้นจึงควรฟื้นฟูโดยปลูกป่าทดแทน หรือสงวนป่าชายเลนเพิ่มขึ้น บริเวณตำบลคลองน้อย บริเวณปากแม่น้ำปากพนังฝั่งตะวันตกและฝั่งตะวันออก ส่วนบ้านเรือนที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ป่าชายเลนนี้ คงให้มีการตั้งบ้านเรือนอยู่ต่อไป แต่ห้ามขยายพื้นที่เพื่อการใด ๆ ทั้งสิ้น นอกจากนี้ส่งเสริมให้ประชาชนที่อยู่ในพื้นที่เขตนี้ ทำให้การใช้ประโยชน์ที่ดินให้ถูกหลักการอนุรักษ์ดินและน้ำตามที่กำหนด คือการส่งเสริมการ ปลูกป่าทดแทนในพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมสำหรับการเพาะปลูก เพื่อป้องกันที่มีอยู่ ส่งเสริมให้ราษฎรมีส่วนรวมในการจัดการทรัพยากร และบำรุงรักษาป่าธรรมชาติ

1.1.2 เขตอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล

สำหรับเขตพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นพื้นที่ชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันออก จัดอยู่ในพื้นที่ กลุ่ม 2 ลักษณะของพื้นที่นี้จะเป็นหาดทราย และประกอบด้วยแนวปะการัง แต่ปัจจุบันพื้นที่ป่าชายถูกทำลายไปหมดแล้ว เนื่องจากการที่พื้นที่นี้เป็นพื้นที่ที่เพาะเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำเข้ามามีบทบาทแทน

1.2 เขตพัฒนา (Development Zone)

สำหรับเขตพัฒนาเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมต่อการนำมาใช้ประโยชน์ เพื่อการเกษตรกรรม อุตสาหกรรม ชุมชนหรือกิจกรรมอื่น ๆ เหล่านี้มีประโยชน์อย่างกว้างขวางและเป็นเขตที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ในด้านการใช้ที่ดินในเขตการพัฒนานี้สามารถแสดงในส่วนของ การใช้พื้นที่ทางการเกษตรกรรม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 พื้นที่ไร่นาสวนผสม

สำหรับพื้นที่ไร่นาสวนผสมในพื้นที่อำเภอปากพนัง โดยทั่วไปมีลักษณะเป็นที่ราบตอนในของลุ่มน้ำปากพนัง ทำให้พื้นที่มีศักยภาพ โดยด้านการเกษตรเพิ่มขึ้น แต่ในช่วงที่ผ่านมา

ระบบไร่นาสวนผสม ดำเนินการไม่ทั่วถึง ดังนั้นจึงเสนอให้พื้นที่ตอนในด้านตอนล่างของถนนทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 4013 ลงมาถึงตอนล่าง ดังแผนที่ กำหนดให้เป็นการทำไร่นาสวนผสมโดยการทำกิจกรรมหลักคือ ปลูกไม้ผล กิจกรรมรองลงมาคือ ปลูกผัก เลี้ยงปลา เลี้ยงสัตว์เล็ก ไม้ผลที่สำคัญได้แก่ ส้มโอ มะพร้าว น้ำหอม กระเทียม มะม่วง ละมุด และชมพู โดยมีกรขุดยกร่องในที่นา จัดทำเป็นกลุ่มอยู่ติดกัน หรือใกล้เคียงกัน มีการจัดตั้งเป็นกลุ่มธรรมชาติมีประธานกลุ่มดูแลประสานงาน ซึ่งนับได้ว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมที่สุดของการทำการเกษตรสำหรับพื้นที่อำเภอปากพนัง ได้แก่ ตำบลคลองน้อย ตำบลคลองกระบือ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลป่าระกำ และตำบลบางตะพง

1.2.2 พื้นที่ปลูกข้าว

สำหรับพื้นที่ที่มีความเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว นั้น มีลักษณะพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม พื้นที่มีลักษณะค่อนข้างราบเรียบ ดินมีการระบายน้ำเร็ว เนื้อดินมีทั้งดินเหนียวและดินร่วนบริเวณเหมาะสมสำหรับการปลูกข้าว แต่สำหรับพื้นที่นาข้าวในอำเภอปากพนัง ก็ให้คงดำเนินการอยู่ แต่จะไม่สนับสนุนในการเพาะปลูก

1.2.3 พื้นที่ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง

การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำชายฝั่ง ในอนาคตจะมีการใช้ที่ดินที่ชัดเจนขึ้น จากโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังฯ การเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำทั้งแบบพัฒนาของผู้ประกอบการรายใหญ่ เป็นกิจการบริษัท และแบบดั้งเดิมของผู้ประกอบการรายย่อย ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นพื้นที่ตามแนวชายฝั่งทางด้านวันออก และทางด้านตะวันออกของแม่น้ำปากพนัง ได้แก่ ตำบลขนานบานาก ตำบลท่าพญา และตำบลบ้านเพิง

1.2.4 พื้นที่ เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำจืด

เนื่องจากอำเภอปากพนังมีลักษณะเป็นพื้นที่ราบลุ่ม มีแม่น้ำปากพนังไหลผ่าน ทำให้การเพาะเลี้ยงน้ำจืดมีบทบาทมากขึ้น โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณ ตำบลบ้านใหม่ ตำบลปากแพรก และตอนเหนือของตำบลคลองน้อยที่ติดกับพื้นที่ป่าชายเลน

1.2.5 พื้นที่ปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น

สำหรับพื้นที่การปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น โดยทั่วไปมีลักษณะที่เป็นสันดอนริมน้ำที่ค่อนข้างราบเรียบ การระบายน้ำค่อนข้างดี เนื้อดินเป็นดินร่วนละเอียดถึงเหนียวจัด ปัจจุบันมีการใช้พื้นที่ปลูกไม้ผล เช่น ส้มโอ มะพร้าว มะม่วง เป็นต้น พื้นที่เหมาะสมได้แก่ พื้นที่บริเวณตำบลตอนกลางของตำบลคลองน้อย ตอนล่างตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก และพื้นที่ทางตอนเหนือของตำบลคลองกระบือ

1.2.6 พื้นที่แหล่งชุมชน

เป็นพื้นที่ที่เป็นที่ตั้งแหล่งชุมชนเดิม บริเวณสองฝั่งริมแม่น้ำปากพอง ที่ประกอบด้วยบ้านเรือน สถานที่ราชการ อาคารพาณิชย์ และสาธารณูปการ ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตเทศบาลเดิม

2. แนวทางการพัฒนาทางด้านเกษตร

เป็นการพัฒนาเกี่ยวกับการเพาะปลูกพืช และเพิ่มการผลิต ได้แก่ การเพาะปลูกพืชผัก พืชรอง และพืชเสริม โดยการส่งเสริมการทำไร่นาสวนผสม เพื่อให้เกษตรกรได้รับประโยชน์จากการเกษตรกรรมอย่างเต็มที่ เพื่อเป็นการรักษาสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติในท้องถิ่น สำหรับพืชหลักที่ควรส่งเสริมให้มีการเพาะปลูกคือ ไม้ผล ได้แก่ ส้มโอ มะม่วง มะนาว มะพร้าว พืชรองเป็นพืชไร่ ได้แก่ ข้าวโพด ถั่วเขียว ถั่วลิสง เป็นต้น ซึ่งแผนพัฒนานี้ส่วนหนึ่งเป็นแผนงานที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน และอีกส่วนหนึ่งจะเป็นแผนเสนอแนวทางการพัฒนา (ตารางที่ 6.3)

แผนที่ดำเนินการอยู่แล้วในปัจจุบัน เป็นการดำเนินการโดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น เป็นหลัก เช่น สำนักเกษตรอำเภอ กรมพัฒนาที่ดิน เป็นต้น

1. ส่งเสริมการปลูกพืชไร่นาสวนผสม เป็นการปลูกพืชหลายชนิดร่วมกันในพื้นที่เพาะปลูกเดียวกัน ในลักษณะการปลูกพืชสวนผสม เพื่อเป็นการลดต้นทุน ลดความเสี่ยง เพิ่มรายได้ให้แก่เกษตรกร ตลอดจนรักษาสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดิน และการป้องกันปัญหาในด้านต่าง ๆ โดยมีดำเนินการคือ ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชและเลี้ยงสัตว์ในพื้นที่เดียวกัน ส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกพืชหมุนเวียน การบำรุงรักษา ป้องกันกำจัดโรคและแมลง และส่งเสริมให้ปรับปรุงพันธุ์พืช การบำรุงรักษา

2. การพัฒนาสถาบันทางการเกษตร เช่น ตลาดกลางสินค้าเกษตร ส่งเสริมการรวมกลุ่ม และการใช้ข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ

แผนที่เสนอแนะให้ดำเนินการดังนี้

1. ส่งเสริมการทำเกษตรแบบครบวงจร โดยการประสานงานกับภาคเอกชน จัดทำโครงการเกษตรครบวงจร เช่น โครงการปลูกข้าวโพดเพื่อการเลี้ยงสัตว์ เป็นต้น

2. ส่งเสริมให้มีการเลี้ยงสัตว์เชิงธุรกิจ โดยการปรับปรุงวิธีการเลี้ยงจากการเลี้ยงจากการเลี้ยงแบบธรรมชาติ มาเป็นการเลี้ยงเชิงธุรกิจ ปรับปรุงพันธุ์ ให้ความรู้เรื่องการสุขภาพ และส่งเสริมการรวมกลุ่มเพื่อการพัฒนาทางการผลิต เช่น การเลี้ยง โค กระบือ และสัตว์ปีก เป็นต้น

3. แผนการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง

การเพาะเลี้ยงชายฝั่งในปัจจุบัน เป็นพื้นที่นาุ้งเป็นจำนวนมาก และบางพื้นที่ไม่ได้ดำเนินกิจกรรมกลายเป็นพื้นที่ทิ้งร้าง อยู่บริเวณพื้นที่ชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ได้แก่ ตำบลขนานนาก ตำบลท่าพญา ตำบลบ้านเพิง ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก และตำบลแหลมตะลุมพุก ซึ่งพื้นที่บางส่วนจะเป็นพื้นที่ป่าชายเลน เป็นพื้นที่เขตป่าตามมติคณะรัฐมนตรี จึงมีแผนพัฒนาทั้งในระยะสั้นและระยะยาว ดังนี้ ตารางที่ 6.3

1. สำรวจและกำหนดขอบเขตระหว่างป่าชายเลน เพื่ออนุรักษ์และเขตการเพาะเลี้ยงให้ชัดเจน
2. สำหรับในพื้นที่ป่าชายเลน แผนการดำเนินการในระยะสั้นควบคุมและจำกัดขอบเขตการเพาะเลี้ยงเฉพาะพื้นที่เพาะเลี้ยงที่มีอยู่แล้ว ทั้งที่บุกรุกไปแล้วในเขตป่าเศรษฐกิจ ก และเขตป่าเศรษฐกิจ ข ไม่ให้มีการขยายขอบเขตขยายออกไป โดยจะจำกัดขอบเขตหรือกำหนดเขตที่อนุญาตให้คงอยู่บริเวณดังกล่าว ส่วนในระยะยาว ให้มีการโยกย้ายประชากรที่อยู่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลนออกจากพื้นที่ เพื่อเป็นการอนุรักษ์สภาพป่าชายเลนให้คงอยู่ เพื่อรักษาสมดุลย์ของระบบนิเวศน์
3. ส่งเสริมระบบน้ำเค็มและคันดินกั้นน้ำเค็ม เพื่อกันพื้นที่สำหรับการเพาะเลี้ยงสัตว์น้ำสำหรับการเพาะเลี้ยง และการกสิกรรมอื่น ๆ ให้แยกออกจากกัน

4. แนวทางการพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

ในพื้นที่อำเภอปากพนังมีแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพระดับปานกลาง โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ เช่น ชายฝั่งทะเล ชายหาด และที่สำคัญคือ บริเวณแหลมตะลุมพุก ที่เหมาะสำหรับการทัศนศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้นจึงควรมีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในเชิงอนุรักษ์ (Eco - tourism) โดยกำหนดพื้นที่ที่มีความเหมาะสมเพื่อการท่องเที่ยว (แผนที่ 6.3)

1. การจัดพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพต่อการพัฒนา เน้นพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ และให้พิจารณาถึงการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตอนุรักษ์พื้นที่ชายฝั่งทะเล
2. การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว ทั้งด้านการอนุรักษ์สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และสถานที่ทางโบราณสถานโบราณวัตถุ และศิลปวัฒนธรรมให้คงอยู่ โดยให้ดำเนินการอย่างต่อเนื่องในการจัดการวางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาว
3. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมทางรถยนต์ให้ได้มาตรฐาน และการส่งเสริมการล่องเรือตามลำน้ำปากพนัง ดังนั้นการพัฒนาจำเป็นต้องปรับปรุงการบริการเกี่ยวกับการคมนาคมขนส่งและการอำนวยความสะดวก ตลอดจนเพิ่มขีดความสามารถในการบริการด้านการสื่อสารและคมนาคมทุกรูปแบบ เพื่อบริการแก่นักท่องเที่ยว และธุรกิจการท่องเที่ยวในทุกพื้นที่

ตารางที่ 6.3 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ที่ดำเนินการ	เป้าหมาย / กิจกรรม/ แก้ปัญหา	ระยะดำเนินการ		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	สถานการณ์ของ โครงการ
			ระยะสั้น (5 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ.2540 -2544	พ.ศ.2544 - 2559		
<p>1. <u>แผนปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดิน</u></p> <p>- ส่งเสริมให้มีการใช้ที่ดินตามศักยภาพของพื้นที่</p>	บริเวณพื้นที่ ทั้งอำเภอ	เพื่อให้เกิดการใช้ที่ดินที่มี ประสิทธิภาพ	✓		กรมพัฒนาที่ดิน กรมส่งเสริมการ เกษตร	เป็นโครงการที่ เสนอแนะ
<p>2. <u>แผนพัฒนาทางการเกษตร</u></p> <p>- ส่งเสริมไร่นาสวนผสม</p> <p>- พัฒนาสถาบันทางการเกษตร เช่น ตลาดกลางการเกษตร สถาบันสินเชื่อเพื่อ การเกษตร</p> <p>- ส่งเสริมทำปุ๋ยสัตว์เชิงธุรกิจ</p> <p>- ส่งเสริมการเกษตรแบบวงจร</p>	พื้นที่ทางด้านตะวันตก แม่น้ำปากพนัง (กลุ่มที่ 6)	เพื่อเผยแพร่และเร่งรัดการพัฒนา ผลผลิตทางการเกษตรรวมทั้งความ อุดมสมบูรณ์ของดิน	✓	✓	กรมพัฒนาที่ดิน สำนักงานเกษตร อำเภอปากพนัง กรมส่งเสริมการ เกษตร	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่และ เสนอให้ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง
	อำเภอปากพนัง	เพื่อเป็นการประกันราคา ศูนย์รวม ผลผลิตทางด้านเกษตร		✓	กรมส่งเสริมการ เกษตร	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่และ เสนอให้ดำเนินการ อย่างต่อเนื่อง
	อำเภอปากพนัง	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางการ เกษตร	✓	✓	กรมปศุสัตว์ สำนักงานเกษตร อำเภอปากพนัง	โครงการที่เสนอแนะ
	อำเภอปากพนัง	เพื่อส่งเสริมการพัฒนาทางการ เกษตร	✓	✓	กรมส่งเสริมการ เกษตร สำนักงาน อุตสาหกรรม	โครงการที่เสนอแนะ

ตารางที่ 6.3 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ต่อ)

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	กิจกรรม	เป้าหมาย ภายใน 5 ปี	ระยะดำเนินการ		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	สถานการณ์ของ โครงการ
			ระยะสั้น (5 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ. 2540 - 2544	พ.ศ. 2544 - 2559		
3. การพัฒนาเพาะเลี้ยงชายฝั่ง						
- สำรวจและกำหนดขอบเขตป่าชายเลนเพื่อการอนุรักษ์ให้ชัดเจน	ตำบลแหลมตะลุมพุก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก ตอนเหนือของตำบลคลองน้อย	เพื่อป้องกันป่าชายเลนที่สมบูรณ์	✓		กรมป่าไม้ สำนักงานประมง	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
- ควบคุมการขยายพื้นที่การเพาะเลี้ยงชายฝั่งมิให้เข้าไปบุกรุกในพื้นที่ป่าชายเลนอย่างเด็ดขาด	ตำบลแหลมตะลุมพุก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก ตอนเหนือของตำบลคลองน้อย	เพื่อป้องกันการบุกรุกครอบครองพื้นที่ป่าชายเลน	✓	✓	กรมป่าไม้ สำนักงานประมง	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
- ให้โยกย้ายประชาชนที่อยู่ในเขตพื้นที่ป่าชายเลนออกนอกพื้นที่	ตำบลแหลมตะลุมพุก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันออก ตำบลปากพนังฝั่งตะวันตก ตอนเหนือของตำบลคลองน้อย	เพื่อฟื้นฟูป่าชายเลน สร้างแหล่งเพาะพันธุ์สัตว์น้ำชายฝั่งทะเล ป้องกันผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม		✓	กรมป่าไม้ สำนักงานประมง	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
- ส่งเสริมระบบน้ำเค็มและคันดินน้ำเค็ม	พื้นที่แนวเขตป่าชายเลน	ลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมและลดความขัดแย้งการใช้ที่ดินระหว่างนาข้าวและนากุ้ง	✓		กรมป่าไม้ สำนักงานประมง	โครงการมีอยู่แล้วและเสนอแนะให้ดำเนินการ
4. แผนพัฒนาการท่องเที่ยว						
- การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและการคมนาคม สิ่งอำนวยความสะดวก	อำเภอปากพนัง	เพิ่มความสะดวกและดึงดูดใจนักท่องเที่ยว	✓		การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สำนักงานอำเภอปากพนัง	โครงการที่เสนอแนะ

ตารางที่ 6.3 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการใช้ประโยชน์ที่ดิน (ต่อ)

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	เป้าหมาย/กิจกรรม/แก้ปัญหา	ระยะดำเนินการ		หน่วยงานที่รับผิดชอบ	สถานการณ์ของโครงการ
			ระยะสั้น (5 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ.2540-2544	พ.ศ.2544-2559		
- โครงการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวชายฝั่งทะเล	อำเภอปากพนัง	พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวให้มีสภาพที่ดีและสนับสนุนธุรกิจการท่องเที่ยว	✓		การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
- การประสานการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวของภาครัฐ ภาคเอกชน	อำเภอปากพนัง	ขอความร่วมมือของผู้ประกอบการประชาชนในท้องถิ่น และภาครัฐ ประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
- ควบคุมการพัฒนาพื้นที่แหล่งท่องเที่ยวการใช้ที่ดินชายฝั่งทะเล	บริเวณชายฝั่งทะเลทางด้านตะวันออก	เพื่อป้องกันปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรชายฝั่งและแหล่งท่องเที่ยว	✓	✓	สำนักงานอำเภอปากพนัง การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย	เป็นโครงการที่เสนอแนะ

4. พัฒนากิจกรรมและการประชาสัมพันธ์ ได้แก่ การส่งเสริมกิจกรรมประกอบการท่องเที่ยว การส่งเสริมหัตถกรรมพื้นบ้าน อุตสาหกรรมที่เกี่ยวกับการผลิตของที่ระลึก และสินค้าพื้นเมืองต่าง ๆ เพราะในอนาคตเมื่อการก่อสร้างพิพิธภัณฑ์ และพระตำหนักฯ เสร็จลง จะทำให้ดึงดูดนักท่องเที่ยวได้มากขึ้น มีศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าที่ระลึก นอกจากนี้ควรมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ที่เน้นการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ หรือการท่องเที่ยวเพื่อรักษาระบบนิเวศ เพื่อเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ ในการอนุรักษ์แหล่งท่องเที่ยวให้คงสภาพธรรมชาติที่สวยงามตลอดไป

แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

1. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรแหล่งน้ำ นับว่ามีความสำคัญอย่างยิ่งในการตั้งถิ่นฐาน การประกอบอาชีพ และการอุปโภคบริโภคของประชาชน นอกจากนี้ทรัพยากรแหล่งน้ำยังมีบทบาทสำคัญในกระบวนการพัฒนาด้านการเกษตรกรรม นอกจากนี้โครงสร้างทางเศรษฐกิจส่วนใหญ่ของอำเภอปากพนัง มีสาขาการเกษตรเป็นสาขาการผลิตที่สำคัญ การเพิ่มจำนวนประชากร การเพิ่มผลผลิตทางการเกษตร การพัฒนาชุมชน การพัฒนาการท่องเที่ยว และการพัฒนาอุตสาหกรรมของอำเภอในอนาคตย่อมก่อให้เกิดความต้องการใช้น้ำเพื่อกิจกรรมต่าง ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ การพัฒนาแหล่งน้ำของอำเภอปากพนัง มุ่งเน้นการอนุรักษ์ และแม่น้ำลำธาร และการจัดหาน้ำจากแหล่งต่าง ๆ เพื่อนำมาใช้ประโยชน์ในการสนองความต้องการของประชาชน โดยเฉพาะปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค ซึ่งเป็นปัญหาที่มีความสำคัญมากมาเป็นอันดับหนึ่ง นอกจากนี้ก็มีปัญหาน้ำในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งมีคุณภาพเสื่อมลง ปัญหาการรุกตัวของน้ำเค็ม และปัญหาน้ำบาดาลมีคุณภาพต่ำ ดังนั้นจำเป็นต้องมีการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวกับทรัพยากรน้ำที่เกิดขึ้นในพื้นที่ศึกษา โดยได้เสนอแนวทางการพัฒนาดังต่อไปนี้ (ตารางที่ 6.4 และแผนที่ 6.5)

1.1 จัดหาน้ำจืดเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภค

1.1.1 สนับสนุนโครงการพระราชดำริ

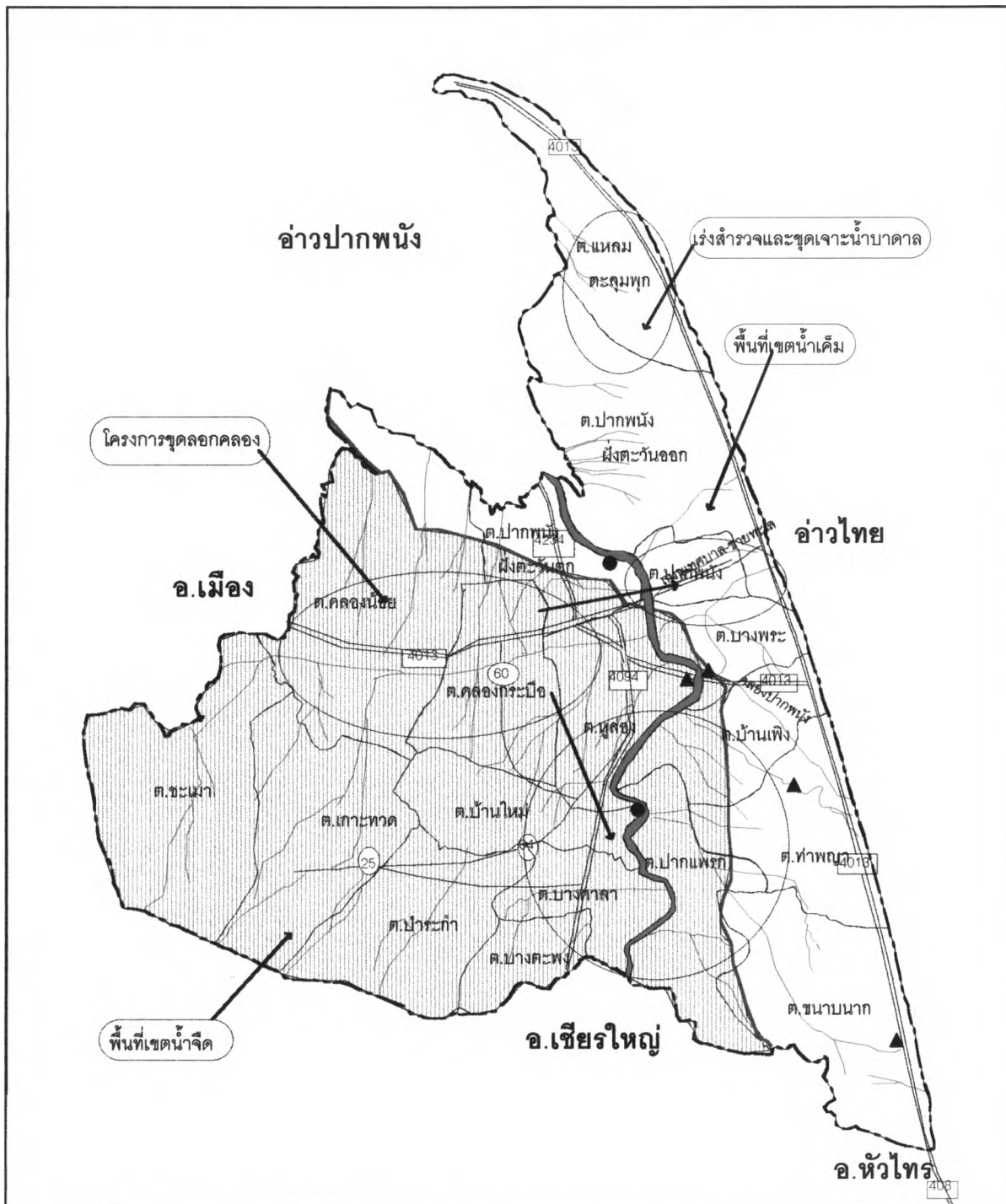
- แบ่งพื้นที่เขตน้จืด และน้ำเค็ม จากสภาพปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำพื้นที่ด้านใน แม้ว่ากรมชลประทานและหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการสร้างประตูระบายน้ำตามคลองต่าง ๆ แล้วก็ตาม แต่ก็ไม่สามารถลดปัญหานี้ได้ โดยเฉพาะในช่วงฤดูแล้ง น้ำเค็มรุกเข้าพื้นที่เพาะปลูก นอกจากนี้พื้นที่เหล่านี้ยังได้รับผลกระทบจากการทำนาุ้งเพิ่มขึ้นอีก เนื่องจากมีการก่อสร้างเพื่อป้องกันน้ำเค็มในการทำนาุ้ง ทำให้ชาวนาซึ่งใช้น้ำจืดในการเพาะปลูกได้รับความเสียหาย

ตารางที่ 6.4 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการทรัพยากรน้ำ

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ที่ดำเนินการ	เป้าหมาย / กิจกรรม/ แก้ไขปัญหา	ระยะดำเนินการ		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	สถานการณ์ของ โครงการ
			ระยะสั้น (5 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ. 2540 - 2544	พ.ศ. 2544 - 2559		
ด้านทรัพยากรน้ำ						
1. โครงการพัฒนารูม่น้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ					กรมชลประทาน	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่
1.1 ประตุระบายน้ำปากพนัง	บริเวณพื้นที่ ทั้งอำเภอ	เพื่อป้องกันมิให้น้ำเค็มรุกกล้าเข้า พื้นที่ด้านใน	✓			
1.2 โครงการปรับปรุงระบบชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาน้ำ ปากพนัง		เพื่อให้สามารถเก็บกักน้ำไว้ใช้ ฤดูแล้งได้อย่างเพียงพอ	✓		กรมชลประทาน	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่
1.3 คันกันน้ำจืดและน้ำเค็ม		เพื่อแบ่งเขตน้ำใช้ในการเกษตรและ การทำนาทุ่ง (นาข้าว-น้ำจืด แต่ นาทุ่ง-น้ำเค็ม) ทำให้แบ่งการใช้ที่ดิน ที่ชัดเจนขึ้น	✓		กรมชลประทาน	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่
1.4 โครงการขุดลอกคลอง และ ประตุระบายน้ำ	ตำบลขนานนาก					
- ประตุระบายน้ำหน้าโกฏี	ตำบลท่าพญา,บ้านเพิง	เพื่อป้องกันการเก็บกักน้ำไว้ใช้ใน	✓		กรมชลประทาน	เป็นโครงการที่กำลัง
- ประตุระบายน้ำท่าพญา	ตำบลท่าพญา ตำบล	ฤดูแล้งได้ และป้องกันน้ำเค็มเข้าถึง	✓		กรมชลประทาน	ดำเนินการอยู่
- ประตุระบายน้ำปากพนัง	เขตเทศบาลเมือง ตำบล บางพระ ตำบลปากพนัง ฝั่งตะวันออก และตำบล ปากพนังฝั่งตะวันตก	พื้นที่ตอนใน	✓		กรมชลประทาน	

ตารางที่ 6.4 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการทรัพยากรน้ำ (ต่อ)

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ดำเนินการ	เป้าหมาย / กิจกรรม/ แก้ไขปัญหา	ระยะดำเนินการ		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	สถานการณ์ของ โครงการ
			ระยะสั้น (5 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ. 2540 - 2544	พ.ศ. 2544 - 2559		
ด้านทรัพยากรน้ำ (ต่อ) - โครงการลอกคลองชุมชน คลองท่าพญา และคลองหน้าโกฏี	บริเวณพื้นที่ ทั้งอำเภอ	สามารถเป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใน รอบรับน้ำไวใช้ได้	✓		กรมชลประทาน	เป็นโครงการที่กำลัง ดำเนินการอยู่
<u>โครงการที่เสนอแนะ</u> 1. ให้จัดตั้งระบบบำบัดน้ำเสียตามพื้นที่ บริเวณนาทุ่งทุกพื้นที่	บริเวณพื้นที่นาทุ่ง	เพื่อป้องกันการปล่อยน้ำเสียลงสู่ แม่น้ำ คลองต่าง ๆ ทำให้น้ำมี คุณภาพที่เสื่อมโทรมลง	✓		สำนักงานประมง	เป็นโครงการที่เสนอแนะ
2. โครงการสร้างประปาหมู่บ้านในพื้นที่ ประสบปัญหาขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง	พื้นที่ที่ทางด้านตอนบนของ อำเภอปากหมี่	น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภค	✓		สำนักงานร.พ.ช.	เป็นโครงการที่เสนอแนะ

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 6.5 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำ

สัญลักษณ์

- พื้นที่เขตชลประทาน
- ประตุน้ำที่จะก่อสร้างในอนาคต
- ประตุน้ำเค็ม
- แนวคันกั้นน้ำเค็ม

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รวมทั้งพื้นที่บริเวณใกล้เคียงด้วยทำให้น้ำเค็มทะลักเข้าพื้นที่นาข้าว โดยเฉพาะพื้นที่บริเวณปากแม่น้ำปากพนัง

ดังนั้นจึงสนับสนุนโครงการพระราชดำริ ที่มีการแบ่งพื้นที่เขตน้ำจืดและน้ำเค็มหรือคั่นกันน้ำเค็ม ซึ่งเป็นการแบ่งเขตระหว่างนาข้าวและนาุ้ง เพื่อให้การประกอบอาชีพทั้งสองดำรงอยู่ได้โดยไม่มีผลกระทบต่อกัน (แผนที่ 6.5) โดยเริ่มจากบริเวณทางด้านใต้ของอำเภopakพนังทางด้านตะวันออก โดยแนวคลองปากพนังเป็นคลองน้ำจืด โดยวางแนวกึ่งอยู่ทางด้านตะวันออกขึ้นไปทางเหนือลัดเลาะจนถึงบริเวณคลองบางจาก โดยใช้ถนนริมคลองบางจากทั้งสองฝั่งเป็นแนวคั่นกันน้ำเค็ม

- ก่อสร้างประตูระบายน้ำเพิ่มขึ้นจากที่มีอยู่เดิม คือ ประตูระบายน้ำท่าพญา ประตูระบายน้ำหน้าโกฏี และก่อสร้างทำนบกั้นลำน้ำเค็ม เนื่องจากประตูระบายน้ำเดิมมีเพียงประตูระบายน้ำคลองสุขุม ดังนั้นเมื่อมีการก่อสร้างประตูระบายน้ำเพิ่มขึ้นตามจุดต่าง ๆ สามารถแก้ไขปัญหาน้ำเค็มรุกล้ำได้ และสามารถกำหนดการปิด-เปิดประตูระบายน้ำตามคลองต่าง ๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์สภาพแวดล้อมที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะในฤดูฝนที่มีปัญหาเรื่องการระบายน้ำที่มีมากเกินไป

ทั้งหมดนี้เป็นแนวทางการพัฒนาทรัพยากรน้ำ เพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภopakพนัง ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและอุปโภคบริโภค ปัญหาการรุกล้ำของน้ำเค็ม ซึ่งถ้าสามารถแก้ไขปัญหากับทรัพยากรน้ำไปได้ก็สามารถลดปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นได้มากมาย เช่น ปัญหาดินเค็ม ดินเป็นกรด ปัญหาความเสื่อมโทรมของแหล่งน้ำ ปัญหาความขัดแย้งการใช้ที่ดิน เป็นต้น นับได้ว่าปัญหาทรัพยากรน้ำเป็นปัญหาที่มีความสำคัญที่สุดในพื้นที่นี้

2.2 การจัดการแก้ไขปัญหาคุณภาพน้ำผิวดินที่เสื่อมโทรมลง

2.2.1 การจัดตั้งระบบน้ำเสีย ตามบริเวณพื้นที่นาุ้ง

จากสภาพปัญหาน้ำเสียหรือคุณภาพน้ำในแม่น้ำลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่งทะเลที่มีคุณภาพเสื่อมลง ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในกิจกรรมต่าง ๆ ได้เต็มที่ โดยเฉพาะการทำนาุ้งที่มีการปล่อยน้ำเสียออกสู่น้ำปากพนัง และออกสู่ทะเลที่บริเวณปากแม่น้ำ นอกจากนี้บริเวณชายฝั่งทะเลด้านตะวันออก ซึ่งการปล่อยน้ำเสียที่ไม่ได้มีการบำบัดน้ำเสียจะทำให้พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลเขตพื้นที่ป่าชายเลนได้รับผลกระทบเป็นอย่างมาก เนื่องจากพื้นที่ดังกล่าวส่วนใหญ่ประกอบกิจกรรมการทำนาุ้งและการประมง

เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาการใช้แหล่งน้ำดังกล่าวจึงเสนอให้ควรมีการจัดทำบำบัดน้ำเสียขึ้นตามพื้นที่ที่มีการทำนาุ้งทุกพื้นที่ เพราะน้ำเสียส่วนใหญ่เกิดจากการปล่อยน้ำทิ้งจากการทำนาุ้ง ดังนั้น จึงสมควรที่จะมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยน้ำทิ้งลงสู่น้ำลำคลองต่าง ๆ และบริเวณชายฝั่ง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการสะสมของสารเคมีเหล่านั้นในแหล่งน้ำ เพราะถ้ามีมากเกินไปจะก่อ

ให้เกิดปัญหาต่อระบบนิเวศชายฝั่งทะเล เมื่อระบายออกสู่ทะเลรวมไปถึงกิจกรรมที่ต้องพึ่งพาแหล่งน้ำนั้น เช่น การประมง

ในการจัดตั้งบ่อบำบัดน้ำเสียนี้ควรมีการใช้มาตรการกฎหมาย และการควบคุมดูแลอย่างจริงจัง ซึ่งเป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่นที่จะต้องมีความรับผิดชอบในการควบคุมดูแล และการปล่อยน้ำทิ้งจากแหล่งต่าง ๆ ลงโทษผู้กระทำผิดที่ปล่อยน้ำเสียลงสู่แหล่งน้ำ โดยปราศจากการบำบัดให้อยู่ในเกณฑ์ตามที่กรมควบคุมมลพิษกำหนดไว้

2.2.2 การพัฒนาแหล่งน้ำ

- ให้ดำเนินการขุด คู คลอง และทางระบายน้ำธรรมชาติ เพื่อระบายน้ำฝน และน้ำทิ้งที่บำบัดแล้วลงสู่แหล่งน้ำธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งคลองสุขุม คลองบางไทร คลองชะเมา ที่มีความตื้นเขิน ควรมีการขุดลอกคลอง เพื่อสามารถเก็บน้ำไว้ใช้ในช่วงฤดูแล้งได้ สามารถแก้ไขปัญหาคาราคาเขินน้ำประปาได้

- การส่งเสริมให้ประชาชนสำรองน้ำใช้ให้เพียงพอ ขณะเดียวกันหน่วยงานของรัฐในท้องถิ่น ต้องสนับสนุนในการจัดหาน้ำจืด โดยการเร่งสำรวจและขุดเจาะน้ำบาดาลในระดับที่ลึกลงไป เพื่อให้พื้นที่ที่น้ำเค็มจะแทรกไปได้ จัดหารถบรรทุกน้ำแจกจ่ายแก่ราษฎรตามหมู่บ้านต่าง ๆ ให้เพียงพอ และจัดหาแท้งค์น้ำหรือแหล่งเก็บกักน้ำประจำหมู่บ้านเพื่อสำรองน้ำไว้ใช้ร่วมกัน

- ให้มีการรณรงค์ปลูกฝังจิตสำนึกประชาชนในท้องถิ่น เนื่องจากกลุ่มน้ำปากพวงครอบคลุมพื้นที่หลายอำเภอ ดังนั้นการปลูกฝังจิตสำนึกให้กับประชาชนนั้น ไม่จำเป็นต้องเป็นประชาชนในอำเภอปากพวงเท่านั้น ควรเป็นประชาชนทั้งหมดที่อยู่ในเขตลุ่มน้ำปากพวง ให้มีความตระหนักร่วมกันในการอนุรักษ์แม่น้ำปากพวง โดยให้ถือว่าเป็นสมบัติที่มีค่าทุกคนควรมีส่วนร่วมในการรับผิดชอบ โดยให้มีส่วนในการติดตามผลและเฝ้าระวังด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนหาทางร่วมกันในการบำบัดและฟื้นฟูสภาพแวดล้อมของแม่น้ำปากพวง เช่น การไม่ทิ้งขยะมูลฝอยลงสู่แหล่งน้ำต่าง ๆ หรือต้องมีการบำบัดน้ำเสียก่อนปล่อยลงสู่แหล่งน้ำ เป็นต้น รวมทั้งรณรงค์การใช้ปุ๋ยเคมีจากธรรมชาติแทนปุ๋ยวิทยาศาสตร์ เพื่อช่วยรักษาสภาพแวดล้อมของแหล่งน้ำและดินด้วย

2.3 การแก้ไขน้ำใต้ดิน คือ โดยการขุดเจาะบ่อบาดาล การขุดบ่อน้ำตื้นในพื้นที่ที่ประสบปัญหาการขาดแคลนน้ำอย่างรุนแรง โดยเฉพาะตำบลแหลมตะลุมพุก และให้มีโครงการสร้างประปาหมู่บ้าน สำหรับหมู่บ้านที่ประสบปัญหาอย่างรุนแรง

จากแนวทางดังกล่าวสามารถลดปัญหาการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรและการอุปโภคบริโภคได้ เนื่องจากเมื่อแหล่งน้ำในแม่น้ำ คลองต่าง ๆ มีคุณภาพที่ดีขึ้น โดยเฉพาะในฤดูแล้ง

สามารถกั้นน้ำเค็มที่รุกล้ำเข้ามาในพื้นที่ตอนในได้ ปัญหาหน้าบาดาลก็มีคุณภาพที่ดีขึ้น สามารถขุดเจาะมาใช้ประโยชน์ได้

3. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรดิน

จากสภาพของพื้นที่ที่มีข้อจำกัดของดิน ได้แก่ ดินเค็มดินเป็นกรด ดินมีความอุดมสมบูรณ์ต่ำ ซึ่งทำให้เป็นอุปสรรคต่อการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ประกอบกับการใช้ที่ดินไม่เหมาะสมกับสมรรถนะดิน ทำให้เกิดการพังทลายของดิน และนำมาซึ่งการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม ดังนั้นจึงมีแนวทางแก้ไข คือ (แผนที่ 6.6 และตารางที่ 6.5)

3.1 การฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพดิน เนื่องจากดินมี คุณภาพที่เสื่อมโทรมตามธรรมชาติ และจากการใช้ประโยชน์เพื่อการเกษตร ดังนั้นเพื่อให้ได้พื้นที่ที่เหมาะสมและมีประโยชน์มากที่สุด และเป็นการช่วยเพิ่มผลผลิต เช่น การส่งเสริมและการสนับสนุนให้เกษตรกรปลูกพืชหมุนเวียน (ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว) นั่นก็คือการปรับปรุงดินวิธีหนึ่ง เพื่อแก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ต่ำ และปัญหาขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตรในฤดูแล้ง เนื่องจากพืชที่ปลูกหมุนเวียนส่วนใหญ่ต้องการปริมาณน้ำน้อย เช่น พืชตระกูลถั่ว เป็นต้น ซึ่งสามารถแก้ไขปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ต่ำในพื้นที่กลุ่ม 6 ได้

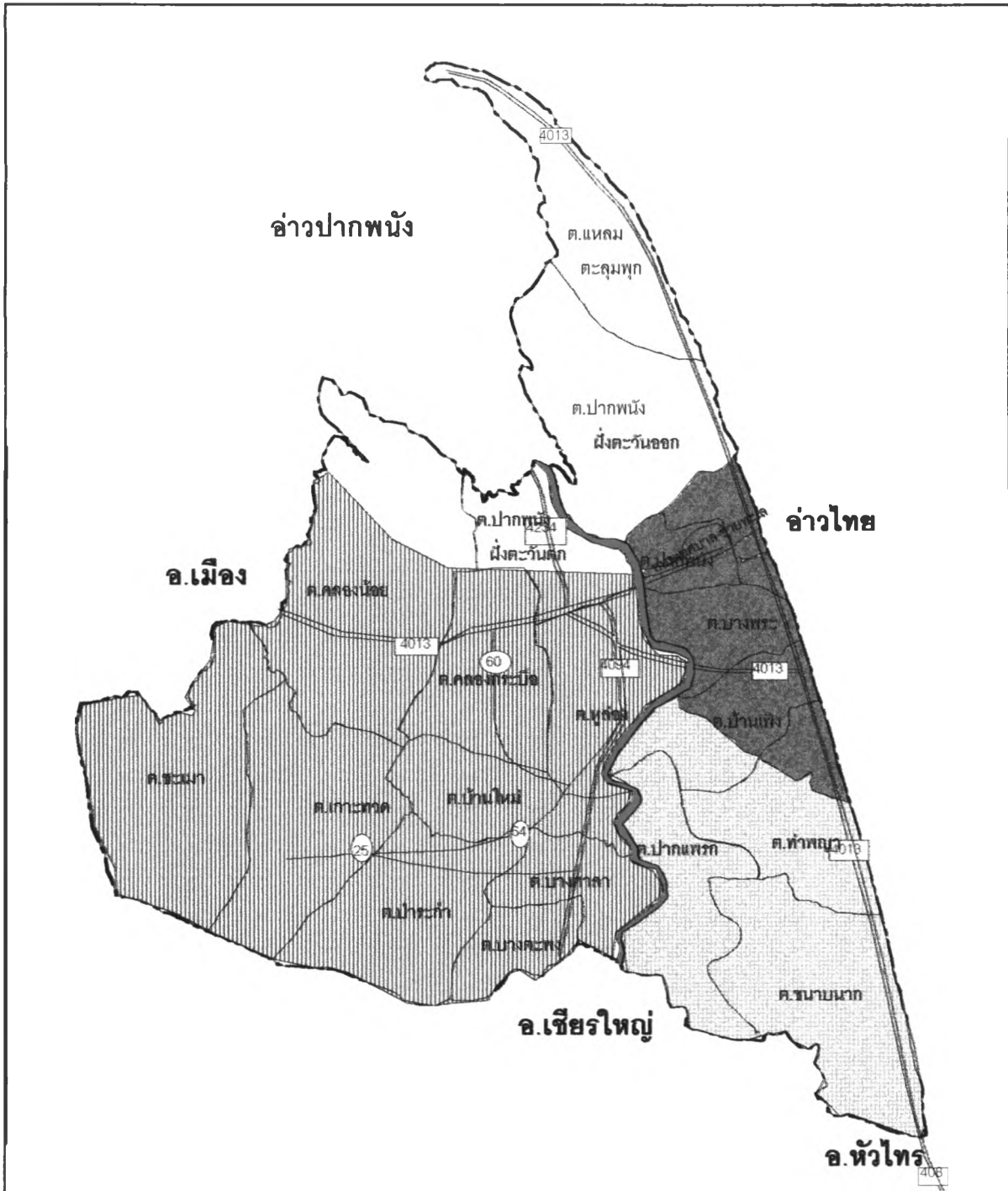
3.2 ส่งเสริมการอนุรักษ์ดิน (นิวัติ เรืองพานิช, 25327 : หน้า 73 - 74) เป็นการใช้ประโยชน์ทรัพยากรดินให้เกิดประโยชน์สูงสุด นานที่สุด รักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน ให้คงมีธาตุอาหารที่จำเป็นแก่พืชสม่ำเสมอตลอดไป และเป็นการป้องกันการพังทลายของดินเป็นสำคัญ โดยเสนอแนะวิธีการรักษาสภาพสิ่งแวดล้อมดินเพื่อป้องกันการปะทะของฝนและของลมแรง ช่วยลดความเร็วของน้ำที่ไหลบ่าตามหน้าดิน และช่วยเพิ่มคุณสมบัติของดินให้ดีขึ้น เช่น การปลูกหญ้าแฝก เป็นต้น

3.3 ให้ลดการใช้สารเคมี ยาปราบศัตรูพืช ยาฆ่าแมลง โดยให้หันมาใช้ปุ๋ยธรรมชาติแทน เพื่อเป็นการบำรุงดิน เพื่อความอุดมสมบูรณ์ให้กับดิน เช่น ปุ๋ยคอก ปุ๋ยพืชตระกูลถั่ว ปุ๋ยพืชสด เป็นต้น

3.4 การส่งเสริมการทำเกษตรแบบผสมผสานจะช่วยเพิ่มพูนความอุดมสมบูรณ์และความสมดุลให้เกิดขึ้นในระบบนิเวศน์ในระดับไร่นา โดยการจัดระบบของกิจกรรมการผลิตในไร่นา ได้แก่ พืชผัก สัตว์ ประมง เป็นต้น ให้มีการผสมผสานต่อเนื่องและเกี่ยวเนื่องในการผลิตซึ่งกันและกัน เพื่อทำให้เกิดความหลากหลายของระบบนิเวศน์การเกษตรและเพิ่มความหลากหลายของผลผลิตเป็นการกระจายผลผลิตการเก็บเกี่ยวได้ตลอดปี

3.5 ส่งเสริมปรับปรุงดินทางด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการฟื้นฟูสภาพดิน เช่น ใช้ปูนมาร์ล เป็นต้น

แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 6.6 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรดิน

สัญลักษณ์

- ปรับปรุง/บำรุงรักษาความอุดมสมบูรณ์ของดิน/ส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งในเชิงอนุรักษ์
- ส่งเสริมการทำเกษตรแบบไร่นาสวนผสม/ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน
- ปรับปรุงสภาพดินที่เป็นกรดและดินเค็ม/และให้ศักยภาพของพื้นที่โดยให้เพาะเลี้ยงชายฝั่งแทน
- ส่งเสริมการอนุรักษ์/ปลูกพืชคลุมดิน/ปลูกป่าทดแทน

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.5 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการทรัพยากรดิน

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	พื้นที่ที่ดำเนินการ	เป้าหมาย / กิจกรรม/ แก้ไขปัญหา	ระยะดำเนินการ		หน่วยงาน ที่รับผิดชอบ	สถานภาพของ โครงการ
			ระยะสั้น (3 ปี)	ระยะยาว (15 ปี)		
			พ.ศ.2540 -2544	พ.ศ.2544 - 2559		
ทรัพยากรดิน						
1. การฟื้นฟูและปรับปรุงคุณภาพดิน	บริเวณพื้นที่ตำบล	เพื่อปรับปรุงสภาพดินให้เหมาะสม			สำนักงานเกษตร	เป็นนโยบายที่มีอยู่ในแผน
1.1 ส่งเสริมการปรับปรุงดินเป็นกรด และดินเค็ม	ปากพ่องฝั่งตะวันออก	กับการปลูกพืชได้	✓	✓	อำเภอปากพ่อง	งานหน่วยงานที่รับผิดชอบและเสนอแนะเพิ่มเติม
1.2 ส่งเสริมการใช้ปุ๋ยและอินทรีย์วัตถุควบคุมการใช้ปุ๋ยและเคมีให้ถูกต้องเหมาะสม	บริเวณพื้นที่เกษตรทั้งหมด	เพื่อปรับปรุงสภาพดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ต่ำให้มีความอุดมสมบูรณ์เพิ่มขึ้น	✓	✓	สำนักงานเกษตร อำเภอปากพ่อง	เป็นนโยบายที่มีอยู่ในแผนงานหน่วยงานที่รับผิดชอบและเสนอแนะเพิ่มเติม
2. ส่งเสริมอนุรักษ์ดินและน้ำ	ในพื้นที่นาข้าว	เพื่อรักษาความสมบูรณ์ของดิน			สำนักงานเกษตร	กำลังดำเนินโครงการ
2.1 ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน			✓	✓	อำเภอปากพ่อง	อยู่
2.2 ส่งเสริมการทำไร่นาสวนผสม	บริเวณพื้นที่ กลุ่ม 6 ตอนในของอำเภอ	เพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินมีความเหมาะสมกับระบบนิเวศลดการใช้สารเคมี ที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม	✓	✓	สำนักงานเกษตร อำเภอปากพ่อง	เป็นโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่และเสนอแนะเพิ่มเติม
2.3 ส่งเสริมการปลูกพืชคลุมดิน	ในเขตพื้นที่ใกล้กับแม่น้ำ ชายฝั่งทะเล	ป้องกันการกัดเซาะพังทลายของดิน	✓	✓	สำนักงานเกษตร อำเภอปากพ่อง	เป็นโครงการที่กำลังดำเนินการอยู่และเสนอแนะเพิ่มเติม
2.4 สร้างคันดินน้ำเป็นเขตกันชนระหว่างการใช้ที่ดินเพื่อการทำนาทุ่งและการทำกสิกรรม	ในพื้นที่ที่มีการทำนาทุ่ง	เพื่อป้องกันการกัดเซาะของน้ำเค็มที่มีพื้นที่ใกล้เคียงกันกับพื้นที่อื่น ๆ	✓	✓	สำนักงานประมง	โครงการเสนอแนะ
2.5 ควรให้มีการวิจัยการปรับปรุงพืชพันธุ์ที่เหมาะสมกับพื้นที่อำเภอปากพ่องในอนาคต	บริเวณพื้นที่ที่ร้าง และพื้นที่กลุ่ม 3	สามารถเพาะปลูกที่เหมาะสมกับพื้นที่	✓	✓	สำนักงานเกษตร อำเภอปากพ่อง	โครงการที่เสนอแนะ

3.6 โดยใช้ศักยภาพของดินเค็มในพื้นที่ทางด้านตะวันออกมาใช้ในการเพาะเลี้ยงกุ้งทะเลแบบพัฒนาแทน

3.7 สร้างคันดินน้ำ (Terracing) เป็นเขตกันชน (Buffer Zone) ระหว่างการใช้ที่ดินเพื่อการทำนาทุ่งและการทำกิจกรรม ในทุก ๆ พื้นที่

3.8 ให้มีการวิจัยเพื่อปรับปรุงพันธุกรรมของพืชที่สามารถให้ผลผลิตในสภาพดินเค็มให้ผลตอบแทนคุ้มค่าในเชิงการผลิต

แต่สำหรับปัญหาดินเค็มเกิดขึ้นพร้อม ๆ กับการรุกคืบของน้ำเค็ม จะมีปัญหาน้อยลงเมื่อโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนังแล้วเสร็จ ซึ่งเป็นโครงการก่อสร้างประตูระบายน้ำปากพนังเพื่อสกัดกั้นการรุกคืบของน้ำเค็มเข้าไปในแม่น้ำปากพนังและลำน้ำสาขา

จากข้อเสนอแนะดังกล่าวสามารถแก้ไข ปัญหาดินเค็มดินเป็นกรด ปัญหาดินขาดความอุดมสมบูรณ์ และปัญหาการกัดเซาะพังทลายของดินได้

4. แนวทางการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

ทรัพยากรป่าชายเลนนับว่ามีความสำคัญอย่างมากต่อระบบนิเวศน์ชายฝั่งทะเล ซึ่งเป็นตัวควบคุมความสมดุลย์ของระบบนิเวศน์ เป็นแหล่งผลิตสัตว์น้ำ เป็นแหล่งที่สามารถป้องกันการกัดเซาะพังทลายของดิน แต่จากสภาพป่าชายเลนที่มีการบุกรุกเพื่อการทำกิจกรรมการพัฒนาอื่น ๆ จนกระทั่งก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบมากมาย เช่น สัตว์น้ำไม่มีแหล่งที่อยู่อาศัยและแหล่งเพาะเลี้ยงตัวอ่อน ทำให้ปริมาณสัตว์น้ำลดลง ไม่มีแนวกำบังคลื่นลมตามธรรมชาติ เกิดการกัดเซาะชายฝั่ง และคุณภาพน้ำชายฝั่งเสื่อมโทรม เป็นต้น ดังนั้น จึงเสนอให้พื้นที่นี้เป็นพื้นที่เขตอนุรักษ์ โดยมีกำหนดมาตรการทางกฎหมายสำหรับผู้ลักลอบทำลายพื้นที่ป่าชายเลน โดยมีรายละเอียดดังนี้ (แผนที่ 6.7 และตารางที่ 6.6)

4.1 แผนการจัดการพื้นที่ป่าอนุรักษ์

- ป้องกันและรักษาป่าสมบูรณ์ที่เหลืออยู่ และการปลูกป่าเพื่อฟื้นฟูสภาพ โดยการปลูกไม้ที่เหมาะสมกับการอนุรักษ์ดิน อาจเป็นการปลูกไม้ได้เร็ว โดยให้อยู่ในความดูแลของสำนักงานป่าไม้อำเภอ

- ประสานงานกำหนดมาตรการการป้องกันและปราบปรามการลักลอบบุกรุกทำลายทรัพยากรป่าชายเลน

4.2 แผนการจัดการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่าชายเลน

เป็นการฟื้นฟูสภาพป่าเสื่อมโทรม ในพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ซึ่งถูกนำไปใช้เพื่อการทำนาทุ่ง ตั้บ้านเรือน สิ่งก่อสร้างสาธารณะประโยชน์ ควรมีการ จัดการ ดังนี้

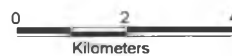
แนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จังหวัดนครศรีธรรมราช

แผนที่ 6.7 แนวทางการพัฒนาทรัพยากรป่าชายเลน

สัญลักษณ์

- เขตพื้นที่ป่าชายเลน
- เขตพื้นที่ที่ขาดเลน
- เขตส่งเสริมการปลูกป่าชายเลน
- เขตพื้นที่พุ่มป่าเสื่อมโทรม ปลูกป่าทดแทน

มาตราส่วน

ภาควิชาการวางแผนภาคและเมือง
คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 6.6 สรุปแผนหลัก แผนงาน และโครงการจัดการทรัพยากรป่าชายเลน

แผนหลัก/แผนงาน/โครงการ	ปีงบประมาณ	เป้าหมาย/กิจกรรม/แผนปฏิบัติการ	ระยะดำเนินการ		งบประมาณ ปีงบประมาณ	สถานการณ์ของ โครงการ
			ระยะสั้น (ปี พ.ศ.2540 - 2544)	ระยะยาว (ปี พ.ศ.2544 - 2559)		
1. แผนการจัดการพื้นที่อนุรักษ์ 1.1 ป้องกันและรักษาพื้นที่ป่าชายเลน ที่มี อยู่ ให้ปลูกไม้โตเร็วได้	พื้นที่ในเขตป่าชายเลน ทางตอนเหนือของอำเภอ บริเวณพื้นที่กลุ่ม 1	เพื่อให้พื้นที่ป่าชายเลนได้คงสภาพ เป็นธรรมชาติตลอดไป	✓	✓	กรมป่าไม้	ดำเนินการไปแล้ว
2. แผนการจัดการฟื้นฟูบูรณะพื้นที่ป่า ชายเลน 2.1 ส่งเสริมและฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่ เป็นป่าชายเลนเสื่อมโทรม	พื้นที่ที่ทางด้านตะวันตกของ อ่าวปากหนัง บริเวณตำบล คลองน้อย	เพื่อคงความสมบูรณ์และสมดุลของ ทรัพยากรโดยการควบคุมและร่วมมือ ของประชาชนในพื้นที่ดูแลรักษาป่า ทำการปลูกป่าทดแทน	✓	✓	กรมป่าไม้	อยู่ในแผนงานที่จะดำเนิน การอยู่แล้ว
2.2 ส่งเสริมการเข้ามาตรวจการอนุรักษ์ดิน และน้ำ	ในเขตพื้นที่ป่าชายเลน	ส่งเสริมการปลูกพืชหมุนเวียน ปลูกพืชคลุมดิน ส่งเสริมการปลูกป่า	✓	✓	กรมป่าไม้	โครงการที่เสนอแนะ
3. แผนการจัดการประชากรที่อาศัยอยู่ใน พื้นที่ป่าชายเลน 3.1 โครงการสำรวจการตั้งถิ่นฐาน	เขตป่าชายเลน	ให้ประชากรที่อาศัยอยู่ในปัจจุบันให้ คงอยู่ต่อไปได้ แต่ห้ามมิให้การพัฒนา ต่าง ๆ เกิดขึ้น อันจะส่งผลกระทบต่อ ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล และถ้าหาก จะดำเนินการได้ต้องผ่านการศึกษา ถึงผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมก่อน	✓		สำนักงานนโยบาย และแผนสิ่งแวดล้อม	โครงการที่เสนอแนะ
3.2 โครงการจัดหาพื้นที่ทำกินแก่ราษฎร ที่อาศัยในพื้นที่ป่าชายเลน	พื้นที่ป่าชายเลน(แหลม ตะลุมพุก)	ทำการสำรวจจำนวนหมู่บ้านที่อยู่ใน พื้นที่ป่าชายเลน โดยให้ออกจากพื้นที่ เพื่อฟื้นฟูและรักษาระบบนิเวศน์ ให้มีความสมดุลย์		✓	กรมป่าไม้	โครงการที่เสนอแนะ

1. ส่งเสริมให้มีการฟื้นฟูพื้นที่ป่าชายเลนที่เป็นป่าเสื่อมโทรม ที่ไม่ได้ใช้ประโยชน์ด้วยการปลูกป่าชุมชน โดยให้ประชาชนในท้องถิ่น ส่งเสริมการใช้มาตรการอนุรักษ์ดินและน้ำ โดยการปรับปรุงพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม ในบริเวณพื้นที่เขตเศรษฐกิจ ก บริเวณตอนเหนือของตำบลคลองน้อย

2. ส่งเสริมให้ราษฎร องค์กรเอกชน และภาคเอกชน ปลูกป่าเศรษฐกิจ โดยรัฐส่งเสริมเงินลงทุนอุดหนุน

3. ดำเนินโครงการฟื้นฟูป่าชายเลนที่เสื่อมสภาพและจำเป็นต้องฟื้นฟู ให้เป็นพื้นที่ปลูกต้นไม้ เพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งได้ดำเนินแล้ว โดยกรมป่าไม้ ในพื้นที่ตอนกลางของตำบลแหลมตะลุมพุก

4. สำหรับราษฎรที่มีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในพื้นที่บริเวณนี้ ซึ่งเป็นชาวประมงพื้นบ้านที่อาศัยอยู่เป็นเวลานาน จนมีอาจขับให้ออกจากพื้นที่ดังกล่าวได้ แต่ในขณะเดียวกัน พื้นที่บริเวณนี้เป็นเขตที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงต่อสภาพแวดล้อมได้ง่าย ดังนั้นการใช้ที่ดินในพื้นที่บริเวณนี้ต้องมีการพัฒนาอย่างรอบคอบ โดยราษฎรที่อยู่ในพื้นที่ให้คงอยู่ต่อไป แต่ห้ามมิให้ขยายพื้นที่จากเดิมและการทำกิจกรรม ต้องมีเงื่อนไขว่าต้องสามารถควบคุมสภาพแวดล้อมได้ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวอยู่ในความควบคุมดูแลของหน่วยงานราชการอำเภอปากพนัง แต่ในพื้นที่กลุ่มนี้บริเวณแหลมตะลุมพุกสามารถเป็นแหล่งเที่ยวได้ในอนาคตอาจจะบทบาทความสำคัญมากขึ้น ดังนั้นการพัฒนาโครงการต่าง ๆ ทางการท่องเที่ยว จะต้องดำเนินการในพื้นที่ ต้องเสนอรายงานการวิเคราะห์ผลกระทบทางด้านสิ่งแวดล้อม

5. การสร้างจิตสำนึกและประชาสัมพันธ์ โดยให้มีการศึกษาและสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งภาครัฐบาลและเอกชน โดยเฉพาะเกษตรกร ผู้ประกอบการ และเยาวชน จะต้องให้การศึกษาและประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง ควบคู่ไปกับการรณรงค์ในปัญหาเฉพาะเรื่อง และตระหนักถึงความเป็นเจ้าของร่วมกัน

สำหรับข้อเสนอแนะทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจากการใช้ที่ดิน เช่น ผลผลิตทางการเกษตรลดลง เนื่องจากการสูญเสียพื้นที่เกษตรกรรม เนื่องจากการขาดแคลนน้ำเพื่อการเกษตร เป็นต้น ดังนั้นถ้าหากควบคุมการขยายตัวของการใช้ที่ดินได้แล้ว ปัญหาที่เกิดขึ้นตามมายังปัญหาทางด้านเศรษฐกิจย่อมลดลง หรืออาจจะไม่เกิดขึ้น ดังนั้นจึงมีแนวทางคือ

- ให้การสนับสนุนอาชีพเกษตรกรรม โดยการจัดหาเงินทุน หรือเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำให้เกษตรกร แลส่งเสริมอาชีพเสริม เช่น ผลิตถั่วจากวัตถุดิบในท้องถิ่น เพื่อลดปัญหาเกษตรกรขายที่ดิน
- ปลูกจิตสำนึกให้เกษตรกรรักพื้นที่ทำกิน และภาคภูมิใจในอาชีพของตน
- ส่งเสริมและรณรงค์ปลูกฝังให้ประชาชนในท้องถิ่นรักในอาชีพเกษตร วิธีนี้เพื่อต้องการให้ประชาชนในท้องถิ่นรักและหวงแหนที่ดินทำกินของตน ซึ่งเป็นมรดกมาตั้งแต่บรรพบุรุษ รวมถึงมี

ความภาคภูมิใจในการประกอบอาชีพการเกษตรในพื้นที่ของตน เพื่อไม่ให้เกิดการละทิ้งถิ่นฐาน ขายที่ดินทำมาหากิน หรือทิ้งร้างที่ดินโดยไม่ได้ใช้ประโยชน์ใด ๆ เพื่อให้พื้นที่เกษตรกรรมยังคงอยู่ มีความเป็นธรรมชาติ ซึ่งการรณรงค์ดังกล่าวจะต้องได้รับการส่งเสริมอย่างจริงจังจากหน่วยงานของรัฐ เช่น ด้านวิชาการ ความรู้ที่ถูกต้องในการทำเกษตร พันธุ์พืช ปุ๋ย ลู่ทางการตลาด และแหล่งรองรับการผลิต เพื่อให้แสดงถึงความมั่นใจของผู้ประกอบอาชีพด้วย

ดังนั้นการพัฒนาด้านการเกษตรกรรมจะเป็นไปไม่ได้ถ้าไม่ได้รับความร่วมมือจากทั้ง 2 ฝ่าย คือ เกษตรกรและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เมื่อการพัฒนาทางการเกษตรสามารถปฏิบัติได้และส่งผลดีต่อผู้ประกอบอาชีพแล้ว ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นมากมาย เช่น ปัญหาการขาดแคลนวัตถุดิบป้อนโรงงานอุตสาหกรรม ปัญหาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ ปัญหาราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และปัญหาการทิ้งร้างที่ดิน เป็นต้น ปัญหาเหล่านี้ก็จะไม่เกิดขึ้นฐานะทางเศรษฐกิจและทำให้ความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นก็จะดีขึ้นตามไปด้วย

นอกจากนี้ พื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลที่มีการทำลายระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งซึ่งในปัจจุบันไม่สามารถแก้ไขหรือปรับปรุงฟื้นฟูสภาพให้ดังเดิมได้ คงเหลือไว้แต่สภาพพื้นที่บ่อกึ่งทิ้งร้าง สภาพดังกล่าวไม่สามารถที่จะปรับเปลี่ยนพื้นที่ใช้ประโยชน์ทางการเพาะปลูกพืชได้ เพราะมีข้อจำกัดทางกายภาพจากสภาพดินเค็ม และระบบพื้นที่น้ำเค็ม ดังนั้นการแก้ไขปัญหามีความเป็นไปได้มากที่สุด และให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อพื้นที่เหล่านั้น คือ การปรับเปลี่ยนรูปแบบการเพาะเลี้ยงให้เป็นไปตามธรรมชาติ โดยเปลี่ยนสัตว์น้ำเค็มชนิดอื่น ๆ แทน เช่น ปลา เป็นต้น แต่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมประมงจะต้องเข้ามาส่งเสริม สนับสนุนและควบคุมดูแลพันธุ์สัตว์น้ำ เทคนิคการเลี้ยงการดูแลรักษาสภาพดิน และน้ำให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม

สรุปแนวทางการการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเล อำเภอบางปะกง

จากแนวทางการพัฒนาแต่ละสาขา จะเห็นได้ว่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ในพื้นที่ศึกษานี้ มีสาเหตุมาจากการทำลายสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ ทั้งนี้การเสนอแนวทางเพื่อพัฒนาที่ดินชายฝั่งทะเลอำเภอบางปะกง ที่จะให้ผลดีที่สุดคือ การแก้ไขสภาพแวดล้อมที่เสียไปให้อยู่ในสภาพที่ดีเสียก่อน ขณะเดียวกันก็สามารถพัฒนากิจกรรมต่าง ๆ ให้ดำเนินต่อไปได้ แต่ต้องมีการควบคุมหรือจัดการที่ดีพอ เพื่อที่จะไม่ให้เกิดการทำลายสภาพแวดล้อมเพิ่มขึ้นไปอีก ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ต้องได้รับความร่วมมือทั้งหน่วยงานของรัฐ ภาคเอกชนและประชาชนในท้องถิ่นด้วย

ดังนั้นการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาดังกล่าว จะเห็นได้ว่า การแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น มีสาเหตุมาจากการทำลายสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติเป็นสำคัญ นั่นก็คือ การลดลงของพื้นที่ป่าชายเลน และการขยายตัวของพื้นที่นาุ้ง ดังนั้นการเสนอแนวทางการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง จะต้องแก้ไขสภาพแวดล้อมที่สูญเสียไปให้อยู่ในสภาพที่ดี โดยการพัฒนาจะต้องให้สอดคล้องกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนต่อไป แต่ปัจจุบันมีโครงการพัฒนาลุ่มน้ำปากพนัง อันเนื่องมาจากพระราชดำริ ซึ่งเมื่อโครงการนี้แล้วเสร็จก็สามารถแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในพื้นที่อำเภอปากพนังได้ในระดับหนึ่ง

ข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป

ในการศึกษาวางแนวทางการพัฒนา พื้นที่ชายฝั่งทะเลอำเภอปากพนัง เป็นเพียงการเสนอแนะแนวทางการพัฒนาในขั้นแรกเท่านั้น เพื่อให้พื้นที่ชายฝั่งทะเลของอำเภอปากพนังสามารถพิจารณาตนเองได้ สำหรับข้อเสนอแนะการศึกษาต่อไป คือ การศึกษารายละเอียดของการพัฒนาการเพาะเลี้ยงชายฝั่ง และการเพาะปลูกพืช โดยศึกษาชนิดประเภทที่เหมาะสม ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์กับที่ดินได้ดีในสภาพแวดล้อมชายฝั่งทะเลของอำเภอปากพนัง ที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ทั้งนี้ควรจะให้ผลผลิตสูง เป็นที่ยอมรับของตลาด เพื่อเป็นการแก้ไขที่ดินทิ้งร้าง และส่งเสริมการเพาะเลี้ยงชายฝั่งต่อไป